



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Лого: ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ЧЕТВРТИ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ KASABOVA ПРОТИВ БУГАРИЈА

(бр.на апликација 22385/03)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУРГ

19 Април 2011

КОНЕЧНО

19/07/2011

Оваа пресуда станува конечна во согласност со член 44 § 2 од Конвенцијата. Може да биде предмет на авторски измени.

Лого:



Во случајот Kasabova (*Касабова) против Бугарија,

Европскиот суд за човекови права (Четврти оддел), заседавајќи како Совет составен од:

Nicolas Bratza (*Николас Браца), Претседател

Lech Garlicki (*Леч Гарлички),

Ljiljana Mijović (*Лилјана Мијович),

Sverre Erik Jebens (*Свере Ерик Јебенс),

Zdravka Kalaydjieva (*Здравка Калачџиева),

Nebojša Vučinić (*Небојша Вучинич),

Vincent A. de Gaetano (Винсент А. Де Гаetano), судии,

и Lawrence Early (Лоренс Ерли), Секретар на одделот,

Расправајќи на затворена седница на 29 Март 2011,

Ја донесе следнава пресуда, што беше усвоена на истиот датум:

ПРОЦЕДУРА

1. Постапката е иницирана со претставка (бр. 22385/03) против Република Бугарија, поднесена до Судот согласно Член 34 од Конвенцијата за Заштита на Човекови Права и Основни Слободи (“Конвенцијата”) од бугарската жителка Ms Katya Georgieva Kasabova (*г-ѓа Катја Георгиева Касабова) (“молител”), на 16 Јули 2003 година.

2. Жалителот бил застапуван од Г-дин А. Kashamov (*А. Кашамов) и Г-дин S. Terziyski (*С. Терзијски), адвокати кои работат во Софија. Бугарската Влада (“Владата”) била застапувана од нејзиниот Агент М. Dimova (*г-ѓа М. Димова), од Министерството за правда.

3. Подносителот наведува дека нејзината осуда и казна заради пишувањето на натпис во весник го прекршува нејзиното право на слобода и изразување, дека постапката која довела до нејзиното осудување не била праведна и го прекршувала верувањето за нејзината невиност и дека износот што и било наредено да го плати бил прекумерен.

4. На 16 Јуни 2008, Претседателот на петтиот оддел одлучи да ја разгледа претставката до Владата. Исто така беше одлучено да се разгледа и основаноста на претставката како и нејзината прифатливост (Член 29 § 1 од Конвенцијата) и да ја спроведе постапката симултано со случајот на Bozhkov (*Божков) против Бугарија (бр. 3316/04) Правило 42 (поранешно 43) § 2 од Деловникот на Судот).

5. Жалбата потоа беше префрлена на Четвртиот оддел од Судот после ре-составот на делови од Судот на 1 Февруари 2011 година.

Забелешка на преведувач: Терминот во заградата означен со ѕвездичка означува појаснување на зборот пред него или обратно. Пр. Kasabova (*Касабова)

6. Две невладини организации ги дадоа своите коментари како трети лица, Член 19 и Иницијатива за правда Отворено Општество, на кој му беше дадено одобрение од страна на Претседателот на Петтиот оддел да интервенира во писмената постапка (Член 36 § 2 од Конвенцијата и Правило 44 § 3 (поранешно 2) од Правилникот)

ФАКТИТЕ

I. ОКОЛНОСТИТЕ НА СЛУЧАЈОТ

A. Подносителот и Весникот

7. Подносителот на барањето, роден во 1964 година, е новинар по професија. Помеѓу 1 Август 2000 и 28 Февруари 2001 се вработува во Компас, еден од водечките дневни весници во нејзиниот роден град Бургас. Според уверението издадено од страна на работодавачот, во 2000 година нејзината месечна бруто плата изнесувала 190 бугарски лева (лева), а во 2001 година се зголемила на 210 лева.

B. Позадина на случајот

8. Во Бугарскиот образовен систем, по седмо или осмо одделение, кога учениците го завршуваат нивното основно образование, можат да продолжат да учат во обично или специјализирано средно училиште. Програмата на обичните средни училишта обично не вклучува интензивна настава за посебен предмет, како математика, странски јазици или инженерство. Уписот во овие училишта е врз основа само на документи, што вообичаено и не претставува проблем. Наставната програма на специјализираните училишта не вклучува настава на предмети од овој тип а учениците се примаат исклучиво врз основа на конкурентски испити, кои се одржуваат во Јуни (Учебната година во Бугарија започнува на 15 Септември). Според прописите издадени од страна на Министерството за образование и наука, ученици со одредени медицински проблеми можат да бидат упишани во специјализирани средни училишта без да бидат испитувани, како олеснителна околност.

9. На 5 Мај 2000 година, Претседателот на Просветниот инспекторат во Бургас, територијален огранок од Министерството за образование и наука, назначи комисија која ќе ги избира учениците со одредени хронични заболувања или посебни образовни потреби. Членови на комисијата беа четворица вработени во инспекторатот г-ѓа Т.К, г-ѓа А.М, г-дин Р.Е и г-дин Г.Д како и педијатарот д-р Н. П.

10. На 12 Јуни 2000 година четиринаесет родители на деца кои присуствуваа на конкурентните испитувања за да обезбедат прием во специјализираните средни школи, напишаа писмо до Министерството за образование и наука. Тие велат дека 157 деца биле примени во специјализираните средни училишта во Бургас врз основа на здравствената

состојба а не по основа на конкурентните испитувања. Повеќето од нив наводно биле деца на доктори, болничари и наставници. Родителите се пожалие дека додека тие плаќаат илјадници лева за приватни подготвителни часови, одредени ученици се фалеле дека ќе бидат примени во англиските средни училишта во Бургас со плаќање на 300 лева; навистина, само еден месец подоцна ова станало факт. Тие наведуваат неколку примери на совршено здрави деца кои биле дијагностицирани како болни од сериозни хронични болести. Велат дека не ја обвинуваат комисијата за прием, која само земала забелешки од заклучоците на докторите, распределувајќи ги учениците во училишта во зависност од природата на нивните наводни здравствени проблеми. Родителите инсистираа Министерството да формира посебна комисија за истражување на случајот. Голем број на родители подоцна излегоа на јавни простести пред зградата на просветниот инспекторат во Бургас.

11. По оваа жалба, на 7 Јули 2000 година, Министерот за образование и наука назначи три официјални лица од Министерството да извршат увид во работата на комисијата за прием. Откако завршија со увидот помеѓу 10 и 14 Јули 2000, трите официјални лица доставија извештај од пет страни на 18 Јули 2000 година. Извештајот, што не беше јавно објавен, покажа дека Комисијата извршила голем број на прекршоци при приемните процеси, како на пример пријавување на студенти кои ги немале потребните медицински состојби, правејќи наоди врз основа на невалидни медицински документи и сувопарно документирање на активностите. Исто така е забележано дека постојат индикации дека д-р Н.П. фалсификувал документи. Предлозите во извештајот вклучуваат "воведување на дисциплински казни за членовите на Комисијата, пропорционални со прекршоците и во согласност со Законот за работни односи". На 25 септември 2000 година министерот им воведо на г-ѓа Т.К, г-ѓа А.М, г-дин Р.Е и г-дин Г.Д. дисциплинска казна со "предупредување за отпуштање од работа", повикувајќи се на голем број прекршоци и пропусти во приемните процедури.

12. По некои време, канцеларијата на регионалниот обвинител во Бургас отвори истрага во врска со г-ѓа Т.К, г-ѓа А.М, г-дин Р.Е и г-дин Г.Д. На 12 декември 2002 година поведе формална истрага против "вмешани службени лица на просветниот инспекторат", под сомневање за поткуп. Во текот на оваа истрага властите ги интервјуираа четворицата претставници, некои родители кои се пожалија на Министерството за образование и наука и родителите кои наводно имаат дадено мито за нивните деца да бидат примени во специјализирани училишта. На 28 октомври 2003 година, обвинителството одлучи да ја прекине истрагата без покренување на обвиненија. Кажано е дека иако службените лица навистина направиле прекршоци во својата должност и дадена им е дисциплинска казна како резултат на тоа, нема докази дека тие го направиле тоа како резултат на земање поткуп.

С. Оспорениот натпис

13. Подносителот на барањето дознал за приказната и решил да ја покрие во една статија, која се појавила на првата и четвртата страница на изданието од 12 Септември 2000 година на Компас. Насловот гласел "Корупција во образованието во Бургас!", поднаслов "Четири експерти и доктор отпуштени заради мито?" во претставувањето на подносителот, во делот кој е релевантен, стои следното:

"Четири експерти од инспекторат во Бургас на [Министерството за образование и наука] ќе бидат отпуштени заради корупција ако [министерот] ги земе во предвид наводите направени од страна на неговите претставници по истрага спроведена за поткуп, откри вчера извор од инспекторатот. Минатиот четврток истражувачите ги објавија своите резултати по еден месец истрага во Бургас, во која беа вклучени интервјуа со родители кои дале пари за нивните деца да бидат примени во елитните училишта врз основа на лажни дијагнози. Според непотврдени информации предметот се однесува за 40 момчиња и девојчиња кои се на листата и покрај тоа што немаат право на привилегии според Регулативата на ученици со вродени и стекнати заболувања. Преку 'алтернативна' рута експертите присвоиле за секое дете по 300 [САД] долари. Збирот на митото е околу 15.000 долари, изјави изворот. Не е јасно како ќе се постапи со поткупувачите и дали тие сега ќе треба да ги отстапат своите места за нивните навистина болни врсници, коментираа наставниците.

Експертите инкриминирани во корупцијата се [г-дин Р.Е], [Г-ѓа А.М], [г-дин Г.Д.] и [Г-ѓа Т.К] од стручниот образовен оддел. Комисијата, која се состои од пет члена вклучувајќи го докторот од Француското средно училиште Д-р [Н.П], ќе заседава во јуни.

Задачата на докторот беше да се презентираат резултатите од [специјалната лекарска комисија задолжена за проценување на степени на попреченост] размислувањата и советите врз основа на кои дијагнозите кореспондираат со правилата. Според четворицата воспитувачи, докторот требал да ја сноси целата одговорност, бидејќи таа ги довела во заблуда. На пример, таа намерно напишала ... "Бронхијална астма 'наместо' хронична астма"; на тој начин децата кои платиле пари го зазеле местото на оние кои навистина ја заслужуваат таа привилегија. Имало 20 кандидати за кои д-р [Н.П] навела дека таа е нивниот матичен лекар. Тие не поминале низ [горенаведената посебна здравствена комисија] тврдат другите членови. Тие прифаќаат вина само заради тоа што имале премногу доверба, и не провериле лично што било запишано во записникот. Попредупредувањата докторот бил подложен на проверки од страна на Министерството за здравство. Ако обвинувањата против неа се потврдат, таа ќе го изгуби правото на пракса. Според неофицијални информации, д-р [Н.П] фалсификувала здравствени досиеја со користење на поштенски марки од Првите, Вторите и Третите поликлиники. Вчера докторот на училиштето не беше достапен за коментар.

Се дознава дека никогаш не ја дала својата домашна адреса на некој. Во нејзина одбрана, во текот на истрагата [д-р Н.П] рече дека таа е невина, бидејќи воспитувачите намерно ја сокриле од неа овогодинашната скратена листа на болести. Заради тоа таа дејствувала според старите инструкции. Како што овој предмет оди во печат, не е јасно што има [министерот] одлучено за неговиот персонал во Бургас. Вработени во раководството на инспекторатот, [Г-ѓа М.П], инсистираше таа да биде казнета, неуспевајќи да работи под надзор. Дваесет и четири експерти испратиле до Министерството протестно писмо инсистирајќи [Г-ѓа М.П] да се отстрани заради неспособност. ... "

14. Истиот ден г-ѓа Т.К., г-ѓа А.М, г-дин Р.Е. и г-дин Г.Д. му напишале писмо на Компас, негирајќи ги обвинувањата против нив, барајќи подносителот на барањето да биде казнет, информирајќи го весникот дека имале намера да преземат законски мерки.

15. Два дена подоцна, на 14 септември 2000 година, Компас го издава вториот натпис на подносителот. Насловот гласел "Аферата за мито во Образованието потврдена", со поднаслов "Син пратеник спасува осомничени за корупцијата од разрешување". Во таа статија подносителот ги изнесува коментарите на шефот на просветниот инспекторат во Бургас во врска со аферата, изјавите на д-р Н.П, која негираше дека сторила нешто лошо, и реакциите на г-ѓа Т.К, г-ѓа А.М, г-дин Р.Е и г-дин Г.Д.

16. Во пасос што се појавува по натписот, весникот го објавува одговорот на г-ѓа Т.К, г-ѓа А.М, г-дин Р.Е и г-дин Г.Д. Натписот вели:

"Негирање на статијата 'Корупција во Образованието во Бургас!' Објавен во 52то издание на Компас од 12 септември 2000 година.

Почитувани уредници,

Ние сме сериозно вознемирени и згрозени од горенаведениот член напишан од новинар во вашиот весник, г-ѓа К. Касабова. Г-ѓата треба да биде свесна за фактот дека вакво огромно обвинување треба да се објави само кога постои непобитен доказ.

Ние категорично тврдиме дека статијата е судски спор за клевета која има за цел да му наштети на угледот на [просветниот инспекторат] од [Министерство за образование и наука] и длабоко да му наштети на нашиот личен и професионален статус.

Ние инсистираме г-ѓа К. Касабова да биде повикана на одговорност за вистинитоста на нејзините тврдења. Инсистираме г-ѓа К. Касабова да ги објави документите кои наводно не инкриминираат дека сме "земале 15.000 американски долари", или уредниците да објават извинување на истата страница на весникот!

Ве известуваме дека ќе ги заштитиме нашите права како државни службеници и граѓани со помош на сите законски средства".

17. Во дополнението кое се појавува веднаш под полето подносителот напиша:

"Почитувани дами и господа воспитувачи, Ве молам прифатете го моето извинување ако сум ве навредила припишувајќи ви дела кои не сте ги извршиле. Искрено ви посакувам успех во вашата борба да ги заштитите вашите права како државни службеници и граѓани со помош на сите

законски средства. Уверена сум дека оваа борба ќе вклучува напори дозволувајќи им на вистината и правдата да надвладаат.

Искрено, Катја Касабова "

18. На 7 Октомври 2000 година Компас објави трета статија напишана од страна на подносителот, под наслов "Отстранет бр. 1 раководител на образование во Бургас" со поднаслов " Компас поттична истрага по статиите за мито ". Статијата главно известуваше за разрешување на шефот на просветниот инспекторат во Бургас по внатрешна истрага спроведена од страна на Министерството за образование и наука. Исто така коментира подетално за неправилностите во приемните процедури.

D. Постапката против подносителот

1. Постапката пред Окружниот суд во Бургас

19. На 7 Декември, 2000 година г-ѓа Т.К., г-ѓа А.М, г-дин Р.Е. и г-дин Г.Д. поднесоа кривична пријава против подносителот и главниот и одговорен уредник на Компас во Окружниот суд во Бургас (Бургаски районен суд). Тие тврдат дека во трите статии на подносителот се шират, а уредникот дозволил да се шират, навредливи изјави за нив, припишувајќи им прекршоци. Поконкретно, тие имаа проблеми со фразите: " Четири експерти од инспекторат во Бургас на [Министерството за образование и наука] ќе бидат отпуштени заради корупција ако [министерот] ги земе во предвид наводите направени од страна на неговите претставници по истрага спроведена за поткуп ", " [приемот на] нивните деца ... во елитните училишта врз основа на лажни дијагнози ", "За секое дете прифатено преку 'алтернативна' рута, експертите присвоиле најмалку 300 [САД] долари. Збирот на митото е околу 15.000 долари" и "експертите инкриминирани во корупцијата се [г-дин Р.Е], [Г-ѓа А.М], [г-дин Г.Д.] и [Г-ѓа ТК] од стручниот образовен оддел ", како и некои фрази што ги содржат статиите, објавени на 14 септември и 7 октомври 2000 година. Според нив, со објавувањето на овие фрази подносителот и уредникот извршиле клеветата, спротивно на членовите 147 § 1 и 148 § 2 од Кривичниот законик (види ставови 35 и 36 подолу). Тие бараат надомест на штета во износ од 30.000 лева.

20. Во подоцнежното поднесување тужителите наведуваат дека бараат за секој по 5000 бугарски лева за не материјална штета. На 22 февруари 2001 година тие ги повлекуваат своите жалби и обвиненијата против уредникот на Компас, но ги задржуваат обвиненијата и жалбите против подносителот.

21. Судскиот процес се одржува на 9 март, 9 април, 28 мај, 16 јули и 15 октомври 2001 и 13 февруари, 22 април и 10 мај 2002 година. Судот ги слуша доказите од подносителот на барањето, тужителите и голем број на сведоци повикани од двете

страни. На 9 април 2001 година подносителот изјавил дека таа ги има имињата на многу родители кои платиле пари за да ги примат нивните деца во специјализирани училишта, но дека ниту еден од нив нема да дојде да сведочи заради страв од загрозување на иднината на нивните деца. На 10 мај 2002 година сведок за подносителот на барањето кој бил член на локална анти корупциска невладина организација вели дека многу родители му се обратиле, и дека тој знаел од пријателите и луѓето кои работат во просветниот инспекторат дека износот од 300 долари (САД) бил земан за дете да биде неправилно примено во специјализирано училиште. Бидејќи тој го знаел подносителот на барањето со години, ги споделил информациите со неа. Тој и кажал дека десет или петнаесет родителите му се довериле дека секој од нив платил 300 американски долари на член на комисијата, не идентификувајќи го споменатиот член. Сепак, тој не можеше да ги именува родителите од очигледни причини.

22. На 25 јули 2001 година подносителот побарал повлекување на судијата одговорен за случајот, наведувајќи го нејзиното непријателско и пристрасно однесување за време на судењето, особено кон сведоците повикани од страна на подносителот, нејзиното одбивање да му овозможи на подносителот да наведе докази и да користи белешки при сведочењето, како и заради грешки во судските белешки. На 10 септември 2001 година судијата го одбива барањето, велејќи дека поднесувањето на докази зависат од нивната допуштеност и релевантност, дека подносителот можел да бара исправка на грешките во судските белешки, дека за да му овозможи на подносителот да користи белешки додека сведочи би било спротивно на правилата за кривичната постапка, дека доказите што биле оценети можеле да се преиспитаат со жалба и дека нема основа за повлекување.

23. Во пресудата од 11 мај 2002 година, Окружниот суд во Бургас пресуди дека подносителот на барањето е виновен за ширење на навредливи изјави во печатените медиуми, припишувајќи им прекршоци на г-ѓа Т.К, г-ѓа А.М, г-дин Р.Е и г-дин Г.Д., службеници кои ги извршувале нивните должности, спротивно на член 148 § 1 (2) и (3) и 2 земено заедно со член 147 § 1 од Кривичниот законик. Го применува член 78а од Кодексот (види став 39 подолу) и ја надоместува кривичната одговорност на подносителот со четири административни казни по 700 лева. Исто така е наредено подносителот да плати за секој од тужителите 1000 лева за не материјална штета, отфрлајќи го преостанатиот дел од нивните побарувања, и им доделува 312 лева за трошоците (12 лева за судски такси и 300 лева за такси за адвокати "). И на крај, му наредил на подносителот да плати 160 лева во судските такси. Судот ги опиша своите одлуки и одредува како што следи:

"Во текот на главниот претрес [подносителот] даде објаснувања. Сепак треба да се напомене дека освен како доказ изјавите на обвинетите се исто така одбрана. [подносителот] вели дека таа спровела новинарска истрага која е регулирана со напишаните правила на совеста и моралната обврска да го предупреди општеството. Таа имала разговори со родители, кои тврделе дека некои

[учениците] го имаат договорено [нивниот прием] со плаќање на провизија. [На пример, ученичка] се пофалила дека нејзиниот татко платил 300 [американски долари] за нејзиниот прием. Во тоа време Министерот за образование веќе наредил истрага за [таквите] тврдења. [Подносителот] не ги наведува имињата на родителите кои и дале информации за исплата на одредени суми на тужителите за несоодветен прием на нивните деца. Нејзините тврдења не се совпаѓаат со останатите докази, имено [сведочењето на сведок на подносителот] и жалбите на родителите до министерот. Жалбата вели дека "другите ученици се фалеле во своите класови дека за 300 долари, тие ќе бидат примени во Средното англиско училиште, но не споменува на кого [овие пари] ќе бидат дадени. Што се однесува до [горенаведениот ученик], се споменува дека таа била примена со дијагноза на "хроничен пиелонефритис" и бубрежна инсуфициенција иако таа е активна спортистка, но ова не води автоматски до заклучок дека [нејзиниот] татко платил пари на комисијата. [Сведок на подносителот] не го споменува името на одредениот родител кој дал пари за неговото или нејзиното дете да биде примено без испит, и не се знае кој би можел да ги прими тие пари. Натписот вели дека 'збирот на митоо е околу 15.000 долари, изјави изворот.' На судењето [подносителот] сведочел дека таа ја пресметала оваа сума со множење на 40 деца со 300 долари (сума платена од страна на таткото на [гореспоменатиот ученик]), која изнесувала околу 15.000 долари.

[Подносителот] тврди дека друг извор бил [раководителот на просветниот инспекторат во Бургас], кој изјавува: "Јас ќе зборувам ако министерот го дозволи тоа, јас не стојат зад овој број од 40 деца, може да има повеќе. [Овој сведок] бил на функцијата раководител на [инспекторатот Бургас] од мај до септември [2000] и вели дека не го знаел [подносителот] пред објавувањето на статијата, на 12 септември 2000 година. Сепак, дури и нејзината [подоцнежна] изјава не содржи наводи за корупција.

Во нејзините објаснувања [подносителот] се потпира на изјавите на [д-р Н.П] за улогите на поединците во несоодветниот приемен процес. [Таа тврди] дека [г-дин Р.Е, еден од тужителите] ги претставил документите на [горенаведениот ученик] пред комисијата и изјавил "Таа ќе биде примена без прашања." Исто така имало дете дијагностицирано со нога пократка за 3 см од другата, кое имало одлични оценки по спорт. Празни формулари со потписи и печати од различни медицински центри биле на располагање во случај на потреба. Кога бил прашан за време на судењето, [д-р Н.П] одговорил дека документите на [ученикот дијагностициран со хроничен пиелонефритис] биле оставени бидејќи родителите и детето не биле во можност лично да се појават, што во секој случај не ни било потребно. Што се однесува до празните формулари, имало еден остаток од претходната година ... со стар печат и со никаква поврзаност со сегашната комисија. Според горенаведеното не може да се дојде до заклучок дека тужителите го сториле кривичното дело според член 301 [од Кривичниот законик: земање мито].

[Според член 147 § 2 од Кривичниот законик,] сторителот не се казнува ако тој или таа ја докаже вистинитоста на навредливите изјави или припишувањето на кривично дело. Законот прави променлива претпоставката дека сите навредливи изјави се лажни и дека сите припишани прекршоци не биле извршени. Поточно, товарот на докажување на вистината [од овие извештаи] паѓа на обвинетиот. Субјективната сигурност на авторот за вистинитоста на неговите или нејзините

тврдења не го ослободуваат него или неа од одговорност; оваа сигурност мора да биде потврдена од страна на објективни факти. Во текот на главниот претрес не беа докажани ниту вистинитоста на навредливите изјави ниту припишувањето на прекршоци. Токму заради тие причини не може да се примени член 147 § 2.

Прекршокот пропишан со членот 147 § 1 од [Кривичниот законик] [настојува да се заштити] угледот на поединците и јавната почит. Можноста за слободно изразување на мислење и правото истото да се бара, да се прима и да се дава информации се меѓу основните права загарантирани во [Уставот]. Член 57 § 2 [од Уставот] забранува злоупотреба на правата или нивна примена на начин штетен за правата и законските интереси на другите. Членовите 39 § 2 и 41 § 1 [на Уставот] одредуваат дека остварувањето на правото на изразување на мислење и правото на информации не смее да се користи да се наштетат правата и угледот на другите. Постоенето на кривично дело клевета е гаранција дека конкурентните права заштитени од Уставот нема да бидат прекршени. Истото ограничување постои во член 10 § 2 од Европската конвенција за човекови права, која предвидува дека Остварувањето на овие слободи, што со себе носат задачи и одговорности, можат да бидат предмет на формалности, услови, рестрикции или казни определени со закон и неопходни во едно демократско општество за заштита на угледот или правата на другите.

Главниот елемент на кривичното дело се состои од акција. Две форми на кривично дело биле извршени: ширење на навредливи изјави и припишување на кривично дело кое не е сторено.

Дисеминација (доведување до знаење на трети страни) се случи преку една статија објавена во 52 то издание од Компас на 12 септември 2000 година, под наслов "Корупција во Образованието во Бургас!" и поднаслов "Четири експерти и еден доктор отпуштени заради мито?, известувајќи дека "четири експерти од инспекторатот во Бургас од [на Министерството за образование и наука] ќе бидат отпуштени заради корупција ако [министерот] ги земе во предвид наводите направени од страна на неговите претставници по истрага спроведена за поткуп", [напоменувајќи] " децата за кои биле платени пари" . Беше утврдено дека внатрешната истрага не била спроведена согласно со предупредувањето за поткуп од страна на комисијата, туку во однос на прекршување на [приемните прописи на училиштето]. Експертите едноставно земале белешки за дијагнозите веќе направени од страна на [специјализирани медицински комисии задолжени за оценување на степени на попреченост]. [Тврдењето] дека тие ќе бидат отпуштени заради корупција, и дека Комисијата ги проверува врз основа на предупредувањето за земање поткуп е штетно. Во нејзината изјава за време на судењето [подносителот] вели дека пред пишувањето на статијата таа не била запознаена со жалбата на родителите или со извештајот на внатрешната истрага на Министерството за образование.

Одбраната се противи, велејќи дека изјавите кои се објавени во статијата не може да се карактеризираат како штетни, бидејќи ова прашање вклучува докажани малверзации: зборот 'корупција' што се користи во статијата не е еквивалентен на земање поткуп, туку подразбира постоење на сериозни прекршувања во приемот на ученици. Судот го смета овој аргумент за неубедлив. [Во натписот категорично стои] не само дека [тужителите ќе бидат] сменети, но [исто така] дека инспекцијата [била спроведена] следејќи ги 'информациите за земање поткуп'.

Припишувањето на кривично дело се состои од тврдењата на [подносителот], изјавени во една статија објавена во 52 то издание на Компас на 12 септември 2000 година под наслов 'Корупција во Образованието во Бургас!' и поднаслов 'Четири експерти и еден доктор отпуштени заради мито?', во која се наведува: ' За секое дете примено преку 'алтернативна' рута експертите присвоиле најмалку 300 [САД] долари. Збирот на митото е околу 15.000 долари, изјави изворот' [и] 'Експертите инкриминирани во корупцијата се [г-дин Р.Е], [Г-ѓа А.М], [г-дин Г.Д.] и [Г-ѓа Т.К] од стручниот образовен оддел'.

Тврдењата се однесуваат на прекршок согласно член 301 [од Кривичниот законик]. Горенаведените докази не покажуваат дека кривичното дело, според член 301 од [законикот] – земање поткуп - било извршено. [Сведок на подносителот] не кажува кој родител кому му дал пари; во своето писмо до Министерството за образование и наука ... родителите посебно нагласија "Ние не даваме било какви тврдења против комисијата од регионалниот инспекторат на [министерството] , како што стои во заклучоците на [специјалната медицинска комисија] тие ги распределуваат учениците со здравствени проблеми во различни училишта во зависност од видот на болеста' ; [уште еден сведок за подносителот на барањето] ја потврди содржината на ова писмо. Што се однесува до изворот споменат во наводници, на судењето [подносителот] рече дека таа пресметала сума во износ од 15.000 [САД] долари со множење на 40 деца по 300 долари, односно таа не цитирала некаков извор. Тоа може да се види од [одговорот на министерот на прашањето во Парламентот] дека "Министерството за образование и наука нема добиено извештаи што именуваат претставници кои наводно сториле дела на корупција, заради тоа не сме во позиција да го проследиме предметот до истражните органи."

Клевета е прекршок кој резултира со штета. Во конкретниот случај оваа состојба е исполнета, бидејќи трети странки дознале за навредливите изјави и припишувањето на прекршок.

Формата на *mens rea* била директно насочена ... [Подносителот] го разбрала анти социјалниот карактер на нејзиното дело, опасните последици и посакала да се случат. Таа е свесна за штетниот карактер на она што го напишала и знае дека со припишување на прекршок на подносителите таа ќе го оштети нивниот углед. Таа мора да знае дека заедно со нејзината непосредна цел - информирање на општеството - ќе придонесе за анти социјален резултат со обвинувањата на друга правна сфера, давајќи недоверливи изјави.

[Подносителот] се држи до постапката и елементите на вина од член 148 § 1 ([2]) и (3) и 2 заедно со член 147 § 1 [од Кривичниот законик] за

1. ... ширење во печатените медиуми навредливи изјави, и припишување на прекршок на [Г-ѓа Т.К], службеник кој ја вршел дејноста.
2. ... ширење во печатените медиуми на навредливи изјави, и припишување на прекршок на [Г-ѓа А.М], службеник кој ја вршел дејноста.

3. ... ширење во печатените медиуми навредливи изјави, и припишување на прекршок на [Г-ѓа А.М], службеник кој ја вршел дејноста.

4. ... ширење во печатените медиуми навредливи изјави, и припишување на прекршок на [Г-ѓа А.М], службеник кој ја вршел дејноста.

ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА КАЗНА

Прекршокот на [подносителот] е казнив со парична казна од 5-15.000 лева и јавна опомена. [Подносителот] е возрасен, и не е осудуван за кривично дело, [и] не постои индикација дека таа имала некогаш [наод на кривична одговорност против неа согласно со член 78а од Кривичниот законик]. Со оглед на тоа, Судот прифаќа дека сите формални предуслови се на место за да се примени императивното правило на член 78а и да се одрекне кривичната одговорност на [подносителот], така што целите на казната [како што е дефинирано во Кривичниот законик] можат да се постигнати преку [едноставно] наметнување на административна казна.

При утврдувањето на квантумот на казната - парична казна - судот ќе ја земе предвид тежината на делото на [подносителот], нејзината личност и нејзината мотивација [за извршување на кривичното дело].

Со оглед на горенаведеното, судот смета дека целите на казната може целосно да се остварат со наметнување на административна казна во форма на парична казна од 700 лева за секое од кривичните дела.

При проценувањето на опасностите на делото и на сторителот, судот го имал во предвид криминалното досие на [подносителот] - таа не е осудувана -релативно сериозната природа на нејзиниот прекршок, нејзиниот мотив и карактерот на нејзиното дело, последиците, [и нејзиниот] степен на вина. Според тоа, определува една просечна казна, [во согласност со] билансот за олеснувачки и отежнувачки фактори.

Граѓанската тужба:

Секој од тужителите бара 5.000 лева отштета. Врз основа на членот 45 од [Законот од 1951 година за облигационите односи и договори], деликт [е] казниво дело на прекршок што предизвикува штета. Согледувајќи дека граѓанската тужба во кривичната постапка содржи додатен карактер и дека [подносителот] бил прогласен виновен за кривично дело пропишано со членот 148 § 1 ([2]) и (3) и 2 заедно со член 147 од [Кривичниот законик], сите овие елементи се на место.

Постоењето на штета што произлегува од кривичното дело [за клеветата] е непобивна претпоставка и не треба да се докаже. Наопходен е доказ за степенот на штетата.

[Сведок на тужителите] сведочи дека објавувањето имало негативни ефекти врз нивната ментална состојба. Тие сметале дека е тешко да ги извршуваат своите работни должности [и] нивната здравствена состојба се влошила. Таа ги знаела тужителите како искрени и чесни луѓе, професионалци, кои имале одговорен однос кон нивната работа. [Вториот сведок на тужителите] рече дека [тие] реагирале насилно бидејќи сакале одмазда. [Трет сведок на тужителите] ги знаел [нив] за чесни луѓе кои биле во депресија по [објавување на] статијата, бидејќи нивниот углед бил срушен, тие се чувствувале лошо а г-дин Г.Д. дури земал и боледување. [Според четвртиот сведок на тужителите], 'секој од нив [бил] длабоко повреден како резултат на статиите'. Ова сведоштво покажува дека тужителите претрпеле болка и страдање.

Дел 52 од [Законот од 1951 година за облигационите односи и договори] вели висината на надоместокот за не нематеријална штета да се утврди од страна на канцеларскиот суд. Со оглед на докажаната болка и страдање, судот утврди дека правичниот износ за надоместок за материјална штета е 1.000 лева за секој од тужителите. Останатите побарувања ги отфрла бидејќи се неосновани. "

2. Постапката пред Регионалниот суд

24. На 6 јуни 2002 година подносителот апелирал до Регионалниот суд во Бургас (Бургаски окрџен суд), предизвикувајќи ја целосноста на пресудата на понискиот суд. Таа побара од судот да ја преслуша неа и сите сведоци.

25. На 10 јуни 2002 година, тужителите исто така апелирале, оспорувајќи го квантумот на казната и износот на доделените штети.

26. На 2 септември 2002 година судот го одби барањето на подносителот да ја преслуша неа и сведоците, велејќи дека секој од нив веќе дале докази на судењето, и дека подносителот не образложил конкретно кои процедурални прекршувања се случиле или пак кои факти останале нејасни.

27. Судот ја слушна жалбата на 20 декември 2002 година. Тужителите делумно ги повлекуваат своите побарувања, наведувајќи дека иако во нивната првична жалба тие се повикувале на втората и третата статија на подносителот (види погоре ставови 15 и 18), тие повеќе не се придржуваат на нивните оплаки во однос на нив. Тие, исто така, истакнале дека бараат по 3.000 лева за секој од нив. Судот соодветно ја прекина постапката во однос на повлечените обвиненијата и дозволи измена на граѓанската тужба; Тој исто така ги слушнал завршните аргументи на двете страни. Адвокатот на подносителот произведе заклучок подготвен од член 19, меѓународна невладина организација која ја брани слободата на говорот. Судот одби да го вклучи тоа во досието. Во доказите внесе уверение издадено од страна на обвинителските власти на Бургас во кое се наведува дека

кривичната постапка била покрената против официјални претставници на регионалниот инспекторат на Министерството за образование и наука по наводите за мито (види точка 12 погоре).

28. Во еден документ поднесен на 27 декември 2002 година кој во голема мера се совпаѓаат со неговите усни аргументи на сослушувањето, бранителот на подносителот на барањето наведува голем број на пресуди на овој суд и тврди дека Окружниот суд во Бургас погрешил со концентрирање само на актите наводно против тужителите и соодветно, од достапноста на доказите за земање поткуп. Доколку го читал и анализира соодветно целиот текст на статијата - што содржи многу фрази кои не гарантираат сигурност на наводите и го оддалечуваат подносителот од нив – судот ќе утврди дека таа не тврди дека се случило земање на мито. Покрај тоа, судот пресуди *ultra petita*, сметајќи ја статијата за клеветничка, тој се потпираше на една фраза за која тужителите немаа приговор - "децата за кои биле платени пари". Исто така, погрешил мислејќи дека подносителот извршил две форми на клевета - ширење на навредливи изјави и припишување на прекршок - држејќи се до шпекулацијата за иден настан - разрешување - би можеле да наведат на факт. Покрај тоа, фактите изјавени од страна на подносителот - постоење на знаци за земање мито - биле вистинити. Навистина се случила внатрешна истрага. Таа открила дека се случиле голем број сериозни прекршоци што тешко може да се објаснат само со професионална небрежност. Постојат индикации дека родителите дале пари за да ги примат нивните деца. Иако сите овие докази претставуваат само *prima facie* за примање мито, тоа е се што подносителот на преставка навел. Таа дејствувала со добра намера, проверувајќи ги нејзините извори. Иако таа била свесна дека може да вознемири некои луѓе, одлучила да објави во печат за најдобар интерес на децата кои не биле примени. Таа го сторила тоа во итна ситуација, објавувајќи ја статијата три дена пред почетокот на учебната година. Таа ја објавила приказната што била предмет на дискусија во градот, и постигнала позитивен ефект, спречувајќи идни случаи на корупција. Судот мора да ги земе во предвид сите овие фактори и да ја оцени потребата за мешање во слободата на подносителот да се изрази *in concreto*.

29. Во крајната одлука на 17 јануари 2003 година, Регионален суд во Бургас ја потврди пресудата и казната на подносителот. Тој утврдил дека понискиот суд не успеал да донесе одлука за обвиненијата во врска со двете статии од 14 септември и 7 октомври 2000 година, но дека повлекувањето на тужбите на тужителите ја поправиле оваа грешка и ја избегнале потребата иатата да се поправи. Исто така утврдил дека, поради делумното повлекување на обвиненијата, намалувањето на барањата за оштета на тужителите, немало потреба да се исправи неуспехот на понискиот суд во одредувањето кој дел од оштетата се однесувал на тој натпис. Судот продолжи:

"По целосното разгледување на пресудата [на понискиот суд] ... [Овој суд] утврди дека жалбите се НЕОСНОВАНИ.

Целокупната оценка на усмените и писмените докази собрани од страна на [понискиот суд] ги потврдуваат фактите, како што е утврдено во деталите на [оваа] пресуда ...

...

При разгледувањето на случајот на [подносителот], кој се состои во пишувањето на [оспорениот натпис], [понискиот суд] правилно утврдил дека [нејзиното дело] е сторено со акција. [Таа] извршила двете форми на кривично дело клевета, така што во нејзиниот натпис ширела навредливи неточни изјави ... дека лицата именувани во натписот – четворицата тужители - "ЌЕ БИДАТ ОТПУШТЕНИ ЗАРАДИ КОРУПЦИЈА" и во исто време им припишува прекршок што не го извршиле, кажувајќи им на своите читатели дека "ЗА СЕКОЕ ДЕТЕ ПРИМЕНО ПРЕКУ 'АЛТЕРНАТИВНАТА' РУТА ЕКСПЕРТИТЕ ПРИСВОИЛЕ НАЈМАЛКУ 300 ДОЛАРИ. ЗБИРОТ НА МИТОТО Е ОКОЛУ 15.000 ДОЛАРИ...ЕКСПЕРТИТЕ ИНКРИМИНИРАНИ ВО КОРУПЦИЈАТА СЕ [Г-ДИН Р.Е], [Г-ЃА А.М], [Г-ДИН Г.Д.] и [Г-ЃА Т.К]' . Точно е дека ... заради свои причини ... [понискиот суд], повикувајќи се на натписот, исто така ја споменува фразата 'децата за кои биле платени пари.' Ова сепак не значи дека [понискиот суд] се впушта во [обвиненијата на тужителите], потпирајќи се на фраза која [вторите не ја сметаат за штетна], како што некоректно тврди одбраната. Ако [понискиот суд] се повикал на оваа фраза тогаш тој и ќе барал кривична одговорност од подносителот. [Сепак, тоа може да се види од нејзиното образложение] дека смета дека навредливата изјава 'е [тврдење] дека тие ќе бидат отпуштени заради корупција, и дека Комисијата ги проверувала врз основа на информацијата за земање поткуп. [Понискиот суд не ја смета] фразата 'децата за кои биле платени пари' за навредлива изјава или пак припишување на прекршок, и приговорот во врска со ова е неоснован.

Расправата на одбраната дека фразата 'ќе бидат отпуштени заради корупција' се однесува на неизвесен иден настан и не е факт, како и дека, според тоа, не може да претставува клевета ако е неоснована. Анализата на оспорените фрази покажува дека наводното разрешување на тужителите заради корупција (што е поставено како факт) е штетна изјава, бидејќи влијае на нивните личности и фрла сенка врз нивната репутација. Правните заклучоци ќе беа сосема поинакви доколку [подносителот] изјавил само 'тие ќе бидат отпуштени од работа' без наведување на конкретните причини за тоа, како на пример корупција. Овој збор несомнено се однесува на однесувањето на тужителите и им придава негативни особини, опишувајќи ги негативно во својство на индивидуи и јавни службеници. [Подносителот], во својство на автор на статијата, изјави на читателите на весникот дека претстојното разрешување на тужителите е резултат на корупција, што беше претставено како факт во статијата, како веќе да се случило тоа, нешто реално. Токму тоа ги прави вестите за нивното идно разрешување навредливи. Покрај тоа, од правна гледна точка, идни настани како и негативни факти во кои недостасува настан, се факти. Употребата на идно време не го ослободува [подносителот], туку треба да се земе како олеснителна околност, оправдувајќи помала казна ... Несомнено негативните последици што произлегуваат од клеветнички изјави за идно разрешување (како што е наведено во статијата) се помали од оние што произлегуваат од веќе спроведено разрешување заради корупција. Сепак, во двата случаи авторот занемарува дека лицата се на добар глас и дека нивната репутација е позитивна. Од слични причини, кривичната природата на делото зависи малку од тоа дали [подносителот] го користи изразот "обвинети за корупција" или "корумпирани". Мислењето на одбраната дека обвиненијата се клеветнички, поточно, способни да ја оштетат репутацијата на жртвите само во вториот случај не е сподделено од страна на [овој суд].

Со втората оспорена фраза [подносителот] им припишува на тужителите препознатлива сериозна намерна клевета, поточно, примање мито (член 301 et seq. [Од Кривичниот законик]). [Понискиот суд], во согласност со утврдениот случај-закон и преовладувачката моралност, правилно утврдил

дека ова исто така негативно ги карактеризира идентитетите на тужителите. Како правило, прекршок, како антисоцијално, виновно и казниво дело, ... е во сите случаи осудено од морална гледна точка и без исклучок се одразува негативно врз личноста на сторителот. Заради оваа причина, тврдењето на [подносителот] дека како резултат на поткуп тужителите добиле околу 15.000 долари, категорично влијае на нивниот добар углед и достоинство како граѓани и професионалци. Токму затоа беше соодветно карактеризирано како клевета од страна на [понискиот суд]. Аргументот на одбраната дека оспорениот член не содржи обвинувања дека тужителите го прифатиле митото, било со право отфрлено како неосновано од [понискиот суд]. Во статијата [подносителот] недвосмислено им ја објаснува на читателите причината за и износот на митото, наведувајќи дека 'за секое дете примено преку 'алтернативната' рута, експертите присвоиле најмалку 300 долари. Збирот на митото е околу 15.000 долари'.

Што се однесува до одбраната на [подносителот] дека информацијата во статијата била вистинита, судот ја прогласи оваа одбрана за неодржлива. Не постојат докази што ја потврдуваат на непобитен начин вистинитоста на навредливите изјави, дека тужителите ќе бидат отпуштени заради корупција. Докази не се изнесени ниту пред [понискиот суд] ниту пред донесувањето на пресудата на [овој суд]. [Четири наредби] на 25 Септември, 2000 година, покажуваат дека тужителите биле навистина дисциплинирани по објавувањето на статијата. Сепак, тие не биле отпуштени од работа туку добиле предупредување за отпуштање од работа, што очигледно не е иста работа. Не постои индикација дека нивното разрешување било предложено или дискутирано. Тие биле казнети за бројните прекршувања што ги направиле во текот на нивната работа како членови на комисијата за распределување на ученици со хронични болести и / или посебни образовни потреби во специјализирани средни училишта, а не за вмешаност во корумпирани активности. Не е докажано дека тужителите го сториле кривичното дело земање поткуп. Заради оваа причина, [понискиот суд] со право одби да го примени член 147 § 2 [од Кривичниот законик]. Оваа одредба наведува дека [лицата што ширеле изјави за клевета] нема да бидат казнети ако ја докажат вистината на навредливите изјави или припишувањето на кривично дело. Со оглед на веројатноста на невиност [заштитено во Уставот и Кривичниот законик], и во отсуство на конечна пресуда што докажува дека тужителите сториле кривично дело земање поткуп, заклучокот на [понискиот суд] дека предусловите на член 147 § 2 ... не се исполнети е точен и законски. Само конечна пресуда е кадарна за утврдување на вистината на изјавите на [подносителот] дека тужителите сториле кривично дело земање поткуп.

Во поглед на својата должност ... да се соберат не само инкриминирачки, но исто така ослободувачки и ублажувачки докази, [понискиот суд] ја разгледа достапноста на информациите дека тужителите го сториле припишаниот прекршок, поточно, земање мито. Овој пристап од страна на [понискиот суд] е во интерес на [подносителот], во поглед на правилото отелотворено во член 147 § 2 [на Кодексот]. Токму затоа одбраната греша при верувањето дека [понискиот суд] погрешил со испитувањето на делото на подносителот. [Тој суд] исто така го разгледал детално делото на

[подносителот] и, како што може да се види од оперативните одредби на својата пресуда, правилно утврдил дека нејзините дела, а не оние на тужителите како што погрешно тврдела одбраната, биле предмет на случајот.

[Потврда издадена] од страна на канцеларијата на регионалниот обвинител во Бургас ... покажува дека [оваа канцеларија] отворила [истрага] за незаконскиот прием на ученици ... од страна на комисијата на [регионалниот инспекторат во Бургас од Министерството за образование и наука] за време на учебната година 2001/02. По завршувањето на истрагата [обвинителските власти] повеле [кривична истрага] против службени лица од [инспекторатот] осомничени за земање мито ... Сепак, во потврдата не стои дали овие службеници се тужителите. [Во секој случај,] ова не го менува заклучокот [на понискиот суд] дека делото на [подносителот] е спротивно на членот 148 § 1 (2) и (3) и 2 заедно со член 147 § 1 [на Кривичниот код], заклучокот со кој целосно се согласува [овој суд]. Дури и ако се претпостави дека овие кривични постапки за поткуп се насочени против тужителите во својство на членови и ...претседател на Комисијата ..., само овој факт не е доволен да се отфрли пресумпцијата на невиност и да се воспостави вистината на навредливите изјави и припишувањето на прекршок, бидејќи заклучокот на овие кривични постапки со правосилна пресуда на четворицата тужители за кривично дело поткуп е неизвесен иден настан. Не е спорно помеѓу странките дека во времето на донесувањето на пресудата на [овој судот], кривична постапка против тужителите се наоѓа во фаза на пред-судење.Тековната природа на истрагата не претставуваат основа за одложување на конкретниот случај до неговото завршување, во поглед на правните рокови за завршување на кривична постапка, која, ако трае предолго, може да претставува реален ризик дека ќе истече ограничениот период за гонење на [подносителот]. Одложувањето на случајот е неприфатливо, бидејќи ќе ги лиши тужителите од правото да добијат судско определување на обвиненијата упатени од нив поради истекувањето на ограничениот периодот за гонење на кривичното дело [наводно] извршено од страна на [подносителот]. Ниту пак кривичната постапка во очекување против тужителите претставува основа за спроведување на постапката во овој случај, иако исходот од истрагата е од големо значење за [подносителот] како и примената на член 147 § 2 [од Кривичниот законик]. Судот може да запре едно кривично дело само во ограничен број на ситуации [предвидени со Законот за кривична постапка]. Постојењето на кривична истрага против тужителите, чиј исход е одредувачки за решавање на овој случај, не е воопшто важна во оваа ситуација. Тогаш, не постои основа за отстанување на постапката во конкретниот случај во очекување на завршувањето на кривичната постапка против тужителите. Следува дека, досега не е законски докажано дека тужителите ги извршиле припишаните корумпирани активност, [овој суд] ја поддржува одлуката на [понискиот суд] дека делото на [подносителот] претставува клевета спротивно на членот 148 § 1 (2) и (3) и 2 заедно со член 147 § 1 [на Кривичниот законик].

Сосема е возможно кривичната постапка против тужителите да заврши со конечна пресуда ... [Нивната осуда] несомнено ќе ја потврди вистината на навредливите изјави и припишувањето на прекршок, како што се бара согласно член 147 § 2 [од Кривичниот законик]. Ако се случи тоа, [подносителот] може да побара постапката да биде повторно отворена и [пресудата против неа] да се издвои настрана, потпирајќи се на постоење на нов факт кој не бил познат на [судовите кои го воделе нејзиниот случај]. Поради овие причини, информациите во издадената потврда издадена од страна на обвинителните органи е само показател дека имало основа за истражување на претставниците на [регионалниот инспекторат на Министерството за образование и наука] за

корупција, но во никој случај не го оспорува обвинението дека навредливите изјави и припишувањето на прекршок биле лажни. Расправата на одбраната дека докажувањето на навредливите изјави ги исполнува вообичаените правила за распределба на товарот на доказ во кривичната постапка е неточна и нелогична токму заради интересот на тужителите да го докажат нивното обвинение. Член 83 § 1 и 2 [на Законот за кривична постапка] предвидува дека товарот на докажување ... паѓа врз тужителот. [Подносителот] не е потребно да ја докаже својата невиност. Меѓутоа, во овие околности, гледаме дека тужителите немаат интерес да ја поттикнат примената на член 147 § 2 [од Кривичниот законик], бидејќи тоа ќе доведе до не-наметнување на казната кои тие ја бараат, заради тоа треба да се прифати дека товарот на докажување се префрла на [подносителот]. Заклучоците на [понискиот суд] во однос на оваа точка се точни. Се разбира, ...[подносителот] нема обврска за докажување на обвинението, туку само на постоењето на предуслови за да не ја казнат според член 147 § 2 [од Кривичниот законик]. Товарот на докажување на обвиненијата паѓа врз тужителите.

Што се однесува до приговорот на [подносителот] дека [таа делувала без *mens rea*], [овој суд] го прифаќа аргументот на одбраната дека [подносителот] не делувал со директна намера да ги посрамоти тужителите ... како што е погрешно изјавено од [понискиот суд]. Сепак, како целина приговорот дека таа делувала без *mens rea* и на тој начин не го извршила прекршок е неоснован. Како одговор на неодобрувањето на тужителите за статијата, објавена во Компас на 14 септември 2000 година, во истото издание на весникот [подносителот] напишал белешка во својство на автор на натписот. Дел од содржината на оваа белешка: "Почитувани дами и господа воспитувачи, Ве молам да го прифатите моето извинување ако сум ве навредила припишувајќи ви дела кои не сте ги извршиле" како и објаснувањето на [подносителот] [на судењето] дека таа не напишала статија со намера да навреди некого, го наведува судот да прифати дека [таа] го извршила кривичното дело со индиректна намера ... Таа е свесна за анти социјалниот карактер на нејзиниот акт. Таа ги предвидела штетните последици, имено, дека читателите на весникот ќе дознаат од нејзините тврдења за тужителите кои ќе бидат разрешени заради корупција и за припишувањето на кривичното дело земање поткуп, што неизбежно би влијаело негативно на нивната репутација. [Подносителот] не сакал да се случат овие штетни последици како резултат на нејзиното дело. Сепак, во спроведувањето на нејзината директна, и во принцип благородна, цел да не се дозволи децата да страдаат при процесот на аплицирање за прием во елитните средни училишта, таа свесно прифати дека овие последици неизбежно ќе се случат. Овој позитивен став кон резултатот на кривичното дело го прави нејзиниот чин незаконски.

Доколку нема намера да изврши клеветата, обвинетиот мора да биде сигурен, врз основа на објективни факти, дека навредливите изјави или припишувањата се вистинити. Информацијата содржани во сведочењето на [сведокот за подносителот на барањето] и на натписот во издание *Сегa*¹ на 11 септември 2000 година под наслов "Скандал за поткуп во средните училишта во Бургас"

1. Државен дневен весник

2..., во кој тужителите се обвинети за корупција, не е базиран на објективни факти. Не може да му овозможи на [подносителот] оправдано уверување дека навредливите извештаи и припишувањето биле вистинити. [Понискиот суд] забележа правилно дека не е именуван ниту еден родител или ученик кој му дал такви информации на подносителот. [Горенаведениот сведок за подносителот на барањето] не кажа кои родители чии деца биле одбиени, му се пожалиле дека '300 [САД] долари биле присвоени за да се примат [здрави] деца наместо болни' ... Спротивно на нејзините тврдења, [подносителот] не спровел соодветна новинарска истрага пред изготвување на нејзиниот натпис. [Нејзините тврдења] дека таа добила информации од родителите на децата кои не биле примени (кои не се поткрепени со сведочењето на некој родител) и дека информациите во статијата ... од изданието на Сега од 11 Септември, 2000 година ги потврдуваат наводите во оспорените член не даваат поддршка на [нејзиниот] аргумент дека таа постапила "согласно со сите можни барања за чесно новинарство." Во согласност со принципот дека новинарите треба да бидат објективни, правилната новинарска истрага бара да се провери веродостојноста на изворите. Во конкретниот случај, [подносителот] можел да ги побара од [Министерство за образование и наука] причините и содржината на писмото од [родителите] споменато во статијата во Сега. Бранителот на [подносителот] погрешно приговара дека [таа], не била свесна дека [Министерството] добило предупредување од родителите кои протестираше. Во ред седум од оспорениот член [подносителот] истакнува дека [внатрешната истрага на Министерството] била наредено од страна на [министерот] во согласност со "ПРЕДУПРЕДУВАЊАТА за земање мито." Таа очигледно била свесна за предупредувањето (писмо) примено од [Министерството]. Не постои индикација во документацијата дека родителите кои протестираше или децата со кои [подносителот] тврди дека разговарал рекле дека тужителите биле вмешани во корумпираните дела. Доколку [подносителот] проверил какво предупредување примило [Министерство] и точната причина зошто [министерот] наредил [внатрешна истрага], таа без сомнение ќе дошла до поинаков заклучок. Родителите кои штрајкувале се пожалиле на "безмилосната трка меѓу лекарите да заработат повеќе пари од давањето на лажни дијагнози на малолетни лица кои аплицираат за прием во средните училишта "... Не е спорно дека ниту еден од тужителите е доктор по медицина. Јасно е, тогаш, дека протестите биле насочени против дејствијата на докторите, а не против оние на комисијата на која четирите тужители биле членови. Ниту една поплака не стигнала до [Министерство] од родителите, децата или службениците за корумпирани дела на тужителите или пак од [ново] формираното "Здружение на граѓани за спас на Бургас", каде [горенаведениот сведок] е член. [Кога давал докази на судењето, сведокот] сведочеше за жалба кој ја добил од десет или петнаесет лица кои му се довериле дека имаат дадено по 300 [САД] долари на член на комисијата. Тој ја споделил оваа информација со [подносителот]. Информацијата сепак не содржи убедливи објективни факти за [подносителот] како новинар на вистинитоста да ги објави во статијата и на тој начин да се ослободи од било каква намера да клевети. Од една страна, [сведокот] не именуваше специфична личност која е во позиција да ги потврди неговите зборови, и, од друга страна, тужбата за корупција се однесувала само на еден (неидентификуван) член на комисијата, не сите четири тужителите како што тврдеше во статијата. Исто така, треба да се напомене дека има член на комисијата кој не е тужител [во овој случај], сведокот Д-р Н.П. [Внатрешната истрага] по поплаките на родителите имала задача да провери дали тужителите, како членови на комисијата, работеле согласно со [прописите на министерството], а не дали тие земале мито. Поради овие причини, [судот] не наоѓа сила во аргументот на одбраната дека целта на [подносителот] не се состои во неточноста на

2. Види параграф 12 од пресудата на Судот во случајот Божков против Бугарија (бр. 3316/04, 19 Април 2011).

навредливите изјави и припишувањето на прекршок. Иако изворите ... споменати од страна на [подносителот] не можеле, во околностите, да ја уверат [неа] во реалноста на ситуацијата, [таа] сепак ја напишала оспорената статија . Како што е правилно заклучено од страна на [понискиот суд], [подносителот] не користи извор за информацијата за износот на мито - "околу 15.000 [САД] долари" –туку самата направила пресметка со множење на 40 деца со 300 долари. Горенаведеното покажува дека недостасува новинарската објективност и темелно истражување, кои се бараат од секоја публикација.

Што се однесува до жалбата на [подносителот] дека пресудата и казната ја прекршува нејзината слобода да го изрази своето мислење и да даде информации, [понискиот суд] даде тешки причини зошто оваа жалба е неоснована, во поглед на неприфатливото кршење на конкурентното фундаментално и оттаму уставно загарантираното право на тужителите според член 32 од [Уставот] за добар глас. [Понискиот суд] правилно ги наведува и толкува членовите 39 § 2 и 41 § 1 од [Уставот] и член 10 § 2 од Европската конвенција за човекови права, и со право потврди дека правото на [подносителот] да разменува информации не може да се користи за да ги повредува правата и доброто име на тужителите на начин опишан погоре. Анализата на одредбите и на правилата од членовите 146, 147 et seq. [од Кривичниот законик], дефинирајќи ги прекршоците загрижени и донесени за да се гарантира согласност со горенаведените одредби, јасно изразуваат дека новинарите мора да го остварат своето уставно право да изразат мислење и дадат информации со тоа што ќе го исклучат извршувањето на кривични дела на навреда или клевета . Секако, принципите на демократија и слобода на говорот, како и на јавниот интерес, бара од новинарите да објават во медиумите факти што се утврдени како резултат на соодветна новинарска истрага, иако овие факти може да го оштетат угледот на луѓето. Сепак, новинарите мора да ја потврдат вистинитоста на нивните искази со користење на сите расположиви средства за да се провери веродостојноста на информациите кои [тие] ги добиете. [Подносителот] не успеал да го стори тоа и покрај тоа што имал можност. Формулацијата на член 147 § 2 [на Кривичниот законик] кажува дека во нивните статии новинарите може да шират навредливи изјави или да припишуваат прекршоци, без страв од казна, под услов тие да ја докажат вистинитоста на своите тврдења.

[Овој суд] во целост го прифаќа аргументот на одбраната дека преку нејзините постапки [подносителот] се обидел да го заштити интересот на јавноста и особено, како што тврди таа, интересите на седумдесет и четири деца кои се пријавиле за прием во средните училишта. Мотивација, сепак, не е оправдание, туку само ублажување...

Поради овие причини, [понискиот суд] е во право кога тврди дека [подносителот] се судрил со постапките и грешните критериуми ... на кривичното дело клевета ...

Што се однесува до казната: [Понискиот суд] правилно го применил законското право, и предусловите на член 78a [од Кривичниот законик] се исполнети во однос на секој од прекршоците

на [подносителот]. Квантумот на административните казни, исто така, е правилно одреден... Барањето на [тужителите] за построги казни од оние веќе одредени од страна на [понискиот суд] е неосновано, со оглед на дополнителните олеснителни околности забележани од страна на овој суд. Тоа се специфичната мотивација, формата на *mens rea* и употребата на подносителот на идно (несигурно) време. Земени заедно со олеснителните околности веќе забележани од страна на [понискиот суд], овој налог наметнува помала казна од максималната. Фактот дека тужителите се јавни службеници не е причина за да се одобри нивната жалба, бидејќи овие отежнувачки околности се веќе земени во предвид при обликувањето на елементите на кривичното дело. Од друга страна, фактот што делото припишано на тужителите било сериозно и намерно, покажува дека чинот на [подносителот] бил многу опасен и со тоа е неприфатливо намалување на казните под просекот наметнати од страна на [понискиот суд].

Што се однесува до граѓанската тужба, овој суд целосно се согласува со причините дадени од [понискиот суд] за одговорноста на [подносителот] за предизвиканата штета ... за секој од тужителите. Мислење на [понискиот суд] дека доделувањето на казна од 1000 лева за секој од [тужителите] целосно се совпаѓа со поимот за правичност на [овој судот]. Казната нема да се зголеми како што се бара од страна на тужителите.

Пресудата на [понискиот суд] е основана и законска и затоа мора да биде прифатена. "

30. Судот, исто така му нареди на подносителот да им ги плати на тужителите трошоците за жалбената постапка, во износ од 50 Лева за секој од нив.

3. Плаќање на паричната казна, штети и трошоци

31. Сите четворица тужители издадоа извршна постапка против подносителот за враќање на отштета доделена на нив. Како резултат на тоа, на секој од нив им е исплатено 1318 лева. Во еден од тие случаи, и во врска со долгот на подносителот кон Државната благајна, извршниот судија ја додаде и половината од станот во сопственост на подносителот. За време на најновите информации од неа (12 февруари 2009 година), оваа дополнителна одлука не е укината, бидејќи 2463 лева од нејзиниот долг кон државната каса остана неподмирени.

Е. Други случувања

32. На 3 април 2001 година, член на Парламентот официјално го прашал Министерот за образование и наука за аферата. На 9 април 2001 година, Министерот одговорил, велејќи дека, меѓу другото, службените лица прогласени виновни за стореното

прекршување при приемните постапки биле дисциплинирани и дека Министерството нема надлежност да поведе кривична постапка, тоа е прашање за обвинителните органи.

33. На 3 јули 2002 година подносителот, заедно со три службени лица од Министерството за образование и наука, сведочеше за аферата со "болните деца" пред Комитет за жалби и поплаки при националното собрание. На крајот од расправата Комитетот едногласно реши да го испрати материјалот до обвинителните органи во Бургас, со цел да се поведат кривични постапки против г-ѓа Т.К, г-ѓа А.М, г-дин Р.Еи г-дин Г.Д., прашувајќи го Министерот за здравство дали одговорните доктори се казнети, и запрашувајќи го Министерот за образование и наука дали се воведени казни за г-ѓа Т.К, г-ѓа А.М, г-дин Р.Е и г-дин Г.Д. и дали казните се однесуваат на нивните работни должности.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

A. Уставот

34. Релевантните одредби на Уставот од 1991 година и гласат:

Член 32 § 1

"Приватниот живот на граѓаните ќе биде неповредлив. Сите граѓани имаат право да бидат заштитени од незаконско мешање во нивниот приватен или семеен живот и од непочитувањето на нивната чест, достоинство и углед. "

Член 39

"1. Секој има право да го изрази своето мислење или да го искаже преку зборови, било писмени или усмени, звуци или слики, или на некој друг начин.

2. Тоа право нема да биде практикувано на штета на правата и угледот на другите, или за поттикнување на насилна промена на уставно утврдениот ред, извршување на кривично дело, антагонизам или насилство против некого. "

Член 40 § 1

"Печатот и другите средства за информирање ќе бидат слободни и не подложни на цензура."

Член 41

"1. Секој има право да бара, да прима и да дава информации. Практикувањето на тоа право не може да бидат насочено против правата и доброто име на другите граѓани или против националната безбедност, јавниот ред, јавното здравје или моралот.

2. Граѓаните имаат право на информации од државните органи или агенции за секое прашање од легитимен интерес за нив, освен ако информациите е државна тајна или тајна заштитена со закон или пак влијае на правата на другите. "

Член 57 § 2

"Правата не смеат да бидат злоупотребени, ниту пак ќе се практикуваат на штета на правата или легитимните интереси на другите."

Б. Кривичниот законик

35. Член 147 од Кривичниот законик од 1968 година, ставен во сила од март 2000 година, одредува како што следи:

"1. Секое лице кое шири навредливи изјави во врска со друг или му/и припишува прекршок, ќе се казни за клевета со парична казна од три до седум илјади лева, како и со јавна опомена.

2. Сторителот нема да се казни ако тој или таа ја докаже вистината за наведената изјава или припишувањето на прекршоци. "

36. Ако клевета е спроведена преку печатените медиуми, или ако оцрнетите личности се јавни службеници кои ја извршуваат нивната должност, тоа е казниво со парична казна од 5.000 лева до 15.000 лева, и ќе добие јавна опомена (член 148 § 1 (2) и (3) и 2, во сила од март 2000 година). Од март 2000 година сите случаи на клевета се во приватни судски прекршоци (член 161, стапен во сила од март 2000 година). Во 1998 година член 148 го преживеа предизвикот на неуставност, со одлуката на Уставниот суд кој ги зголеми казните каде оцрнетите личности беа јавни службеници не ја несразмерно ограничува слободата на изразување (реш. № 20 от 14 јули 1998 г. По к. Д. № 16 от 1998 г., обн., ДВ, бр. 83 от 21 јули 1998 г.).

37. Mens rea прекршокот за клевета може да биде само со директна намера или индиректна намера (немарност), а не небрежност (член 11 (4)). Mens rea, во форма на намера или небрежност, е суштински елемент на секое кривично дело (член 9 § 1 и член 11 § 1, 2 и 3).

38. Во пресудата од 26 мај 2000 година (реш. № 111 от 26 мај 2000 г. По н. Д. №

23/2000 г., ВКС, II н. О.) Касацискиот врховен суд смета дека под услов, пред да објават, новинарите ги проверуваат нивните информации во согласност со практиката воспоставена во професијата или со внатрешните правила на релевантните медиум, со користење на достапни извори во пракса, не може да се смета дека тие дејствувале намерно или небрежно дури и не се виновни за клевета. Се кажува дека, земајќи ја предвид природата на тужбата на граѓанската страна, општото правило на прекршочното право чија вина се претпоставува не е применливо во испитување на деликтот во кривични постапки на клевета. Во такви постапки, правилата со кои се регулира прекршок како елемент на деликт за клевета се оние од Кривичниот закон. Судот исто така смета дека под бугарскиот закон, строга одговорност не може да се примени во клевета, повикувајќи се на уставното начело дека јавни службеници се предмет на пошироки граници на прифатливи критики отколку приватни лица.

39. Член 78а § 1, стапен во сила во релевантен период, ги ополномоштува судовите да ја заменат кривичната одговорност на осудените лица "со административна казна - парична казна од 500 до 1.000 лева - ако (i) делото за кое се осудени се казнува со до две години затвор или помала казна, во однос на промислено дело, (ii) ако тие не биле претходно осудени за јавно кривично дело и нивната кривична одговорност не била претходно заменета со административна казна, и (iii) ако нематеријалната штета предизвикана од кривичното дело е направена добра. Административната парична казна не може да биде повисока од кривичната казна предвидена за прекршок (член 78а § 5). Заедно со паричната казна судот може да одреди професионална дисквалификација до три години, ако таква казна е предвидена за прекршок (член 78а § 4).

40. Според доктрината, да се најде одбрана на вистината во согласност со член 147 § 2, обвинетите не треба да докажат дека тужителите се осудени со помош на конечна одлука; институцијата и исходот на кривичната постапка против тужителот се ирелевантни (Рајмундов, П., Обида и клевета, Софија, 2009 г., стр. 157 58).

III. РЕЛЕВАНТНИ МЕЃУНАРОДНИ МАТЕРИЈАЛИ

41. На 4 октомври 2007 година Парламентарното собрание на Советот на Европа ја усвои Резолуцијата 1577 (2007), За декриминализација на клевета, во која ги повика земјите-членки да, меѓу другото, гарантираат дека не постои злоупотреба на кривичните обвиненија за клевета (точка 17.2); и ја отстрани од законодавство за клевета зголемената заштита за јавни личности (точка 17.6); Осигура дека законодавни лица гонети за клевета имаат соодветни средства за да се одбранат самите себе, особено средства за утврдување на вистината за нивните тврдења и јавниот интерес (точка 17.7); постави разумен и пропорционален максимум на казни за оштети и интереси во случаи на клевета, така што остварливоста на обвинетиот медиумски орган не е ставен на ризик (точка 17.8); и обезбедување на соодветни правни гаранции против казните за оштети и интереси кои се непропорционални на вистинската повреда (точка 17.9).

ЗАКОНОТ

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 10 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

42. Подносителот се жалел според членот 10 од Конвенцијата за нејзината пресуда и казна за пишувањето на оспорениот член.

43. Член 10, во делот кој е релевантен, гласи:

"1. Секој има право на слобода на изразување. Ова право ја вклучува слободата на сопствено мислење и примање и пренесување на информации или идеи без било какво мешање на јавната власт и без оглед на границите....

2. Остварувањето на овие слободи, бидејќи со себе носат задачи и одговорности, можат да биде предмет на формалности, услови, рестрикции или казни определени со закон и се неопходни во едно демократско општество, во интерес на националната безбедност, територијалниот интегритет или јавната сигурност, за спречување на неред или кривично дело, за заштита на здравјето или моралот, за заштита на угледот или правата на другите, за заштита од откривање на доверливи информации или за одржување на авторитетот и непристрасноста на судството ".

A. Пријавите пред Судот

44. Владата се произнесе, цитирајќи ги причините дадени од страна на регионалниот суд во Бургас, дека подносителот не може да се потпре на нејзиното право на слобода на изразување, бидејќи информациите што таа ги објавила не биле правилно потврдени, биле лажни и ја измамиле јавноста. Тие тврдеа дека националните судови, по разгледување во целост на аргументите и доказите изнесени од страна на тужителите и подносителот на барањето, одлучиле за случајот непристрасно, давајќи причини кои биле во целост согласни со случајот-право на овој суд. Тие, исто така привлечле внимание на фактот дека тужителите, иако тие биле јавните службеници, исползувале начин достапен за било кој клеветен поединец. Во продолжение не би можело да се занемари дека судовите се откажале од кривична одговорност на подносителот и едноставно и вовеле административна казна. Доделувањето на казни исто така било пропорционално со повредата на репутацијата на тужителите. Токму затоа интерференцијата е оправдана.

45. Подносителот на барањето признава дека нејзиното осудување има основа во домашното право и било наменето за заштита на угледот на другите. Сепак, таа го критикуваше квалитетот на законот, тврдејќи дека тоа е во спротивност со Конвенцијата бидејќи им дава на јавни службеници повисок степен на заштита од критика. И покрај пресудата на Уставниот суд во кој се вели дека тие службеници може да бидат подложени

на построги критики, Парламентот не успеа да го укине член 148 § 1 (3) и 2 од Кривичниот законик, кој предвидува построги казни, каде клеветените лица се јавни службеници. Самото постоење на домашно правило не е во согласност со прецедентното право на Судот за тоа дека јавните службеници се, како и политичарите, предмет на пошироки границите на прифатлива критика спротивно на членот 10.

46. Според мислењето на подносителот, прашањето дали мешањето било потребно треба да се одлучи, не само со повикување на нејзиниот случај, но во светлината на севкупниот ефект кои тврдењата на клевета ги имаат во новинарството. Тоа било обврска на државата да докаже таква неопходност, покажувајќи дека публикацијата била штетна за едно демократско општество и дека штетата што произлегува од неа ги надминува неговите придобивки. Затоа, спротивно од она што е наведено од страна на домашните судови, претпоставката за невиност треба да бидат во корист на оние кои ги шират информациите отколку на оние кои се засегнати од неа.

47. Подносителот на барањето го привлече вниманието на контекст на случајот и посочи дека корупцијата во Бугарија е сериозен проблем со кој властите не можат да се спротивстават на задоволително ниво. Корупцијата често е неказнета, а во некои случаи не била ни под истрага, додека изложувањето на корумпираните акти била тешка задача, особено во поглед на несовпаѓањето со приходите на новинарите и казните за клевета. Друг проблем е општо тешкотијата да се докаже корупција. Со оглед на бројните прекршувања од службените лица во конкретниот случај, индикациите дека износи биле платени за прием на децата во специјализирани училишта и жалбата на родителите до Министерството, се легитимни за подносителот на барањето да ги објави обвинувањата за корупција. Таа уредно ја потврдила нејзината приказна пред да оди во печат, базирајќи ги нејзините извори во просветниот инспекторат, обвинувањата на родителите кои протестираа, изјавите на четирите службени лица загрижени и д-р Н.П, како и разговори со наставниците. Во нејзиниот напис таа презентира три верзии: првата врз основа на нејзиниот извор во инспекторатот и исказите на родителите, вториот врз основа на наводите од четирите службени лица, а третиот врз основа на тврдењата на д-р Н.П. Таа не коментирала за верзиите ниту пак ги претставила како свои. Таа ги контактирала оние кои се засегнати за да им даде можност да одговорат. Таа работела под голем притисок, бидејќи морала да го објави натписот пред почетокот на учебната година. Иако во тоа време немало пишани правила на новинарска етика, таа ги задоволила вообичаените правила. Нејзиниот натпис бил од корист за јавната дебата во соодветниот домен, додека изречените санкции врз неа имале јасен застрашувачки ефект.

Сумите кои и било наредено да ги плати биле многу повисоки од нејзиниот приход и таа со години се бори да ги исплати во целост.

48. Третите странки ја истакнаа важноста на случајот за можноста медиумите да придонесат за демократска дебата. Тие го повика Судот да востанови експлицитно дека презумпцијата на невинина, особено во случаи на кривични клевети, е во спротивност со член 10 од Конвенцијата, и да донесе одлука дека под таа одредба сите елементи на

кривичното дело клевета мора да се докажува со тужителите според кривичниот стандард. Тие го истакнаа потенцијалниот ладен ефект на веројатноста, особено кога се комбинира со строга одговорност во однос на клевета. Тие истакнаа дека тој застрашувачки ефект бил експресно забележан од Врховниот суд на САД во *Ну Јорк Тајмс Со. v. Sullivan* (376 U.S. 254) и од страна на Интер-американскиот суд за човекови права во *Herrera-Ulloa v. Costa Rica* (пресуда од 2 јули 2004 година, Серија Ц број 107, § § 132 и 133). Тие наведуваат други случаи од голем број на надлежности кои, според нив, го поддржуваат истиот предлог, и посочија дека во неколку земји во источна Европа се декриминализира клеветата. Тие ги акцентираа опасностите од наметнување на нереални стандарди за докажување на клевета, и на изедначувањето на обвинетите од овој тип со обвинетите во кривични предмети. Тие детално ги опишаа пристапите усвоени во голем број на јурисдикции во однос на стандардот за грижа на новинарите кога известуваат за прашања од јавен интерес и се однесуваат на јавни службеници. Тие го повика Судот да го разјасни соодветниот тест за испитување на случаи поврзани со наводи за медиум за недолично однесување во светло на овие пристапи и принципи што произлегуваат од својот случај-закон.

В. Оценка на Судот

49. Судот смета дека оваа жалба не е неоснована во смисла на член 35 § 3 (а) од Конвенцијата или недопуштена по било која друга основа. Поради тоа мора да биде прогласена за допуштена.

1. Дали имало мешање

50. Партиите се сложија дека пресудата и казната на подносителот, заедно со наредбата да плати оштета, конституира мешање во форма на "казна" - од јавна власт при нејзиното право на слобода и изразување. Судот не гледа друга причина да мисли поинаку.

2. Дали мешањето е оправдано

51. Таквите пречки се прекршување на член 10, ако не успеат да ги задоволат критериумите утврдени во вториот параграф. Од овие причини Судот мора да утврди дали било "пропишано со закон", дали се гонети една или повеќе од легитимните цели

наведени во тој параграф и дали е "неопходно во едно демократско општество" да се постигне таа цел или цели.

(а) Законитоста и легитимната цел

52. Судот утврди, и ова не е спорно, дека мешањето било "пропишано со закон", имено со членовите 147 и 148 од Кривичниот законик. Имајќи ги во предвид барањата на својот случај право (види, на пример, Глас Надежда EOOD и Анатолиј Еленков против Бугарија бр. 14134/02, §§ 45 и 46, ECHR 2007-XI (извадоци)), Судот не смета дека овие одредби се премногу широки или нејасни. Подносителот на барањето тврди дека член 148 § 1 (3) и 2, кој предвидува построги казни, каде што клеветената личност е носител на јавна функција, е во спротивност со принципите кои произлегуваат од судската пракса на Судот. Сепак, Судот не најде дека оваа наводна недоследност влијае на квалитетот на таа одредба. Аргументот на подносителот е прилично насочен кон прашањето дали мешање е "неопходно во едно демократско општество", прашање што Судот ќе го испита подоцна (види украински Медиа Груп против Украина, бр. 72.713 / 01, § 50, 29 Март 2005 година).

53. Подносителот на барањето призна дека мешањето ја следи легитимната цел за заштита на угледот на другите. Судот не гледа друга причина да мисли поинаку.

(b) "Неопходно во едно демократско општество"

(1) Општи размислувања

54. Останува да се утврди дали мешањето е "неопходно во едно демократско општество". Оваа определба мора да се базира на следните општи принципи кои произлегуваат од судската пракса на Судот (види, меѓу другите органи, Cumpănă и Mazăre против Романија [GC], бр. 33348/96, § § 88 91, ECHR 2004 XI, со дополнителни препораки):

(а) тестот на "неопходност во едно демократско општество" бара од Судот да утврди дали мешањето кореспондира со итна општествена потреба. Договорените држави имаат одредена маргина на признание во оценување на тоа дали таква потреба постои, но тоа оди рака под рака со Европски надзор, опфаќајќи ги законодавството и одлуките, дури и оние доставени од страна на независни судови. Судот е затоа овластен да даде конечна одлука за тоа дали "ограничувањето" е помирливо со слободата на изразување заштитено со член 10.

(b) задача на Судот при вршењето на неговата супервизорската функција не е да го заземе местото на надлежните домашните судови, туку да ги разгледа согласно член 10, одлуките што ги презеле во согласност со нивната моќ на признание. Ова не значи дека надзорот е ограничен само на утврдување дали тужената држава го употребила своето дискреционо право разумно, внимателно или во добра верба; она што Судот треба да го

направи е да ја разгледа жалбата за мешањето во случајот, како целина, вклучувајќи ја содржината на изјавите кажани против подносителот и во кој контекст тој или таа ги кажале.

(c) Особено, Судот мора да утврди дали причините изнесени од страна на националните власти за оправдување на мешањето биле релевантни и доволни и дали преземената мерка била пропорционална со спроведените легитимни цели. Притоа, Судот мора да се увери дека националните власти, базирајќи се на прифатлива проценка на релевантни факти, примениле стандарди кои се во согласност со принципите содржани во член 10.

(d) Судот исто така мора да утврди дали домашните власти постигнале фер рамнотежа помеѓу заштитата на слободата на изразување, наведена во член 10 и заштитата на угледот на оние против кои наводите се направени, право кое, како аспект на приватниот живот, е заштитено со член 8 од Конвенцијата.

55. Од особена важност е дополнителниот фактор кој има витална улога на "јавен чувар", што медиумите го вршат во едно демократско општество. Иако тоа не смее да пречекори одредени граници, особено во поглед на угледот и правата на другите, нивната должност е сепак да пренесат - на начин согласно со своите обврски и одговорности - информации и идеи за политичките прашања како и за други прашања од општ интерес (*ibid.*, § со дополнителни референци, 93). Судот мора внимателно да контролира кога, како овде, санкциите наметнати од страна на националните власти, се способни да го обесхрабрат учеството на печатот во дебати за прашања од легитимен јавен интерес (види, меѓу другите органи, *Tønsbergs Blad* како и *Науком V* . Норвешка, бр. 510/04, § 88, ECHR 2007 III). Судот би додал дека ако националните судови применуваат премногу ригорозен пристап кон оценувањето на професионалното однесување на новинарите, вториве би можеле да бидат прекумерно заплашени од извршувањето на својата функција, информирање на јавноста. Судовите мора да ги земат во предвид можните последици од своите одлуки не само на поединечни случаи но исто така и во медиумите во целина. Нивната маргина на признание е на овој начин ограничена од страна на интересот на демократското општество во овозможување на печатот да ја одигра својата витална улога во предавањето на информации од сериозен јавен интерес (*ibid.*, § 82).

56. Судот понатаму забележува дека членот според кој подносителот е осуден и казнет, реферира факти во врска со наводните нерегуларности и корумпирани практики при приемот на ученици во средните училишта (види став 13 погоре). Нема сомнение дека ова прашање е од значителен јавен интерес, дури предизвикува парламентарни дебати и сослушување пред парламентарната комисија (види ставови 32 и 33 погоре), и дека објавувањето на информациите претставува составен дел од задачата на медиумите во едно демократско општество.

57. Исто така, треба да се забележи дека лицата споменати во статијата се јавни службеници, кои Судот ги смета по правило да бидат предмет на пошироки граници на прифатливи критики откоку приватните лица (види *Тома против Луксембург*, бр. 38432/97, § 47, ECHR 2001 III; *Педерсен и Baadsgaard против Данска* [GC], по 49017/99, § 80, ECHR 2004 XI;.. *Matière против Франција*, без 12.697 / 03, § 27, ECHR 2006 XIII и *Dyundin V* . Русија, бр. 37.406 / 03, § 26, 14 октомври 2008). Меѓутоа, националните судови не биле во можност да го земат тоа во предвид и наместо тоа беа обврзани да го казнат подносителот многу построго (види ставови 23 и 29 погоре), затоа што член 148 § 1 (3) и 2 од Кривичниот законик ја третира службенаа должност на жртвата на наводната клевета како автоматски отежнувачка околност (види став 36 погоре). Судот ќе се врати на ова прашање подолу.

(ii) Што се однесува до товарот и стандардот на докажување

58. Изјавите дадени од страна на подносителот (види став 13 погоре) јасно беа наводи за факт, а не вредни пресуди, и како такви се осетливи на доказ (види *Lingens* против Австрија, 8 Јули 1986, § 46, Серија А бр 103; *Cumrănă и Mazăre*, цитирана погоре, § § 98 101; и *Flux* против Молдавија (бр. 4), без 17.294 / 04, § 36, 12 февруари 2008 година).. Затоа немало ништо инхерентно погрешно во тоа што од неа се побарало да ја докаже вистината на нејзините тврдења, како што се бара согласно член 147 § 2 од Кривичниот законик, кој ја отелотворува т.н. "презумпција на невестина" (понекогаш, особено во слични правни земји, познати како "одбрана на оправдување" или "одбрана на вистината"). Судот се занимава со ова прашање, во контекст на граѓанската постапка во случај на *McVicar*, и заклучи дека во принцип не е некомпатибилно со член 10 да се пласира на обвинетиот во постапка клевета товарот на докажување на вистината на клеветите на државниот стандард (види *McVicar* против Велика Британија, бр. 46311/99, § § 83 87, ECHR 2002 III). Тој подоцна потврди дека пресудувајќи во *Steel and Morris*, предмет на условот дека на обвинетиот мора да му се овозможи реална можност да го стори тоа (*Steel and Morris v. the United Kingdom*, no. 68416/01, §§ 93-95, ECHR 2005-II). Тој го повтори тој момент во *Alithia* издавачката куќа Ltd и *Constantinides* против Кипар (бр. 17.550 / 03, § 68, 22 Мај 2008); *Wall Street Journal Европа SPRL* против Велика Британија ((декември), без 28.577 / 05. , 10 февруари 2009 година); и Еуропапрес холдинг ДОО против Хрватска (бр. 25.333 / 06, § 63, 22 октомври 2009). Во случајот Румјана Иванова донесе, осврнувајќи се на постапката за кривична клевета, дека услов за обвинетот да докаже до разумен стандард, дека тврдењата направени од нив биле значително вистинити, не се во спротивност со Конвенцијата (види Румјана Иванова против Бугарија, бр. 36.207 / 03, § § 39 и 68, 14 февруари 2008 година). Судот неодамна ја повтори таа позиција, во врска со постапката за кривична клевета, во *Макаренко* против Русија (бр. 5962/03, § 156, 22 декември 2009) и *Рукан* против Грција ((декември), бр. 2179/08, 21 јануари 2010 година). Тие одлуки не биле нови или без преседан. Поранешната Комисија во неколку случаи ја испитуваше презумпцијата на невестина во контекст на кривичните постапки за клевета. Таа истакна дека постои во законодавството во поголемиот дел од државите потписнички на Конвенцијата (види *Barril* против Франција, бр. 32218/96, одлуката на Комисијата од 30 јуни 1997 година, одлуките и извештаите (ДР) 90 Б, стр. 147, на стр. 156), и јасно покажа дека не било во спротивност со член 10 или член 6 § 2 (види *Lingens* и *Leitgeb* против Австрија, бр. 8803/79, одлуката на Комисијата од 11 декември 1981 година, ДР 26, стр. 171, на стр. 181, и *Tollefsen* против Норвешка, бр. 16269/90, одлуката на Комисијата од 1 април 1992 година, без да бидат пријавени). Што се однесува до Судот, тој коментираше позитивно на претпоставката за компатибилноста со член 6 § 2 за поврзана претпоставка во врска со одговорноста на директорите во издаваштво (види *Радио Франција* и други против Франција, бр. 53.984 / 00, § 24, ЕСЧП 2004 II). Најде прекршоци на членовите 6 § 1 и 10 во случаите каде што на обвинетите за кривична клевета не им било дозволено да ја

искористат таа одбрана (види *Castells* против Шпанија, 23 април 1992 година, § § 47 и 48, Серија А бр. 236; *Colombani* и други против Франција, без 51279/99, § 66, ECHR 2002 V;.. и *Folea* против Романија, без 34.434 / 02, § § 30 32, 14 Октомври 2008 година; види, исто така, во однос на државните постапки за клевета, *Busuioc* против Молдавија, без 61.513 / 00, § 88, 21 декември 2004 година;. *Savitchi* против Молдавија, без 11.039 / 02, § 59, 11 Октомври, 2005;. и *Flux* (бр. 4), цитирана погоре, § 38), се судело против поднесители кои не успеале да ја оформат таа одбрана (види *Супрањ* и *Mazãre*, цитирана погоре, § § 104 08, а *Mahmudov* и *Agazade* против Азербејџан, бр. 35877/04, § 44, 18 декември 2008 година).

59. Во контекст на горенаведените пресуди и откако внимателно се разгледаа аргументите на третите страни, Судот не е убеден дека пресумпцијата на невестина, применета во конкретниот случај, е спротивна на член 10, од две причини.

60. Прво, правото на слобода на изразување не е апсолутно и неговата употреба не смее да ги прекршува другите права заштитени со Конвенцијата, како што е правото на почитување на приватниот живот според член 8 (види став 54 (г) погоре, а исто така и фон *Хановер V* .. Германија, без 59.320 / 00, § § 57 60, ECHR 2004 VI; *Pfeifer* против Австрија, без 12.556 / 03, § § 35 и 38, ECHR 2007 XII;.. *Petrina* против Романија, без 78.060 / 01, § 36, 14 Октомври 2008 година; и *Еуропапрес холдинг ДОО*, цитирана погоре, § 58 во парична казна), или на пресумпцијата на невиност наведени во член 6 § 2 (види *Педерсен* и *Baadsgaard*, цитирана погоре, § 78). Со оглед на природата на спротивставените интереси, на Државите мора да им се даде одредена граница на благодарност при одредувањето на соодветната рамнотежа помеѓу овие права (види *A* против Норвешка, бр. 28070/06, § 66, 9 април 2009, и *Петров V* . Бугарија (декември), бр. 27.103 / 04, 2 ноември 2010 година). Судот веќе установи дека Државите не ја пречекориле дека граница, бидејќи тие се потпираат на кривичните мерки како одговор на клевета (види *Радио Франс* и *others*, цитирана погоре, § 40; *Lindon, Otchakovsky* Лоренс и јули против Франција [GC], бр 21.279 / 02 и 36.448 / 02, § 59, ECHR 2007 XI;. *Długołęcki* против Полска, без 23.806 / 03, § 47, 24 февруари 2009 година;.. и *Saaristo* и други против Финска, број 184 / 06, § 69 во *limine*, 12 октомври 2010 година). Исто така, не може да се каже дека Државите преминале преку тоа како резултат на употребата на законодавната техника - како што се пресумпцијата на невестина - чија цел е да им овозможи на оние подложени на потенцијални клеветнички напади да ја оспорат вистинитоста на наводите кои им штетат на нивната репутација (види , *mutatis mutandis*, *челик* и *Морис*, цитирана погоре, § 94 во парична казна).

61. Второ и уште поважно, претпоставката, како што е применета во конкретниот случај, има ограничено влијание врз исходот од постапката против подносителот. Точно е дека, земена во изолација, можа да се гледа како прекумерно да го инхибира објавувањето на материјал, чија вистина може да биде тешко да се воспостави на суд, на пример поради недостатокот на прифатлив доказ. Сепак, не е улогата на Судот апстрактно да разгледа дали националното законодавство - и, а *fortiori*, индивидуалното владеење на

тој закон – е во согласност со Конвенцијата (види Мекан и други против Обединетото Кралство, 27 септември 1995 година, § 153, Серија А бр 324; Фам Хоанг против Франција, 25 септември 1992 година, § 33, Серија А бр 243; Etcheberria и други против Шпанија, бр 35.579 / 03, 35.613 / 03, 35.626 / 03 и 35.634 / 03. , § 81, 30 Јуни 2009 година; и Романенко и други против Русија, без 11.751 / 03, § 39, 8 октомври 2009 година).. Тој мора да го ограничи своето внимание, колку што е можно, на конкретните околности на случајот пред тоа (види, меѓу другите органи, Wettstein против Швајцарија, бр. 33958/96, § 41, ECHR 2000 XII, и Sommerfeld против Германија [GC], бр. 31871/96, § 86, ECHR 2003 VIII), а да ја базира својата истрага на одредбите на домашното право, како што беа применети на подносителот (види Минели против Швајцарија, 25 март 1983 година, § 35, Серија А бр 62; Василеску против Романија, 22 мај 1998 година, § 39, Извештаи за пресуди и одлуки 1998 III; Religionsgemeinschaft дер Zeugen Jehovas и други против Австрија, без 40825/98, § 90, 31 Јули 2008 година; и Wall Street Journal Европа SPRL, цитирана погоре). Во конкретниот случај - како што се претпоставува во случај за клевета во Бугарија - горенаведените "ефекти на застрашеност" беа значително калени по елементот вина на кривичното дело клевета според бугарскиот закон. Според Кривичниот законик, клевета не е строго одговорно дело, и за да обезбеди осуда тужителот мора да докаже дека наводниот клеветник постапил со *mens rea*, што може да биде само директна намера или непромисленост (индиректна намера, што е еквивалентно во некои јурисдикции со позитивна индиректна намера) (види ставови 37 и 38 погоре). За да се утврди дали некое лице обвинето за клевета делувало со *mens rea*, бугарските судови бараат, како што го направија и со овој случај, да се утврди дали тој или таа ги почитувал постулатите на одговорно новинарство (види став 38 погоре и Румјана Иванова, цитирана погоре, § § 26 и 30). Обвинетиот клеветник, како што е подносителот може да биде ослободен од обврската да ја докаже вистината на наводните факти во своите публикации и да избегне осуда едноставно покажувајќи дека тие постапиле совесно и одговорно (види Радио Франс и Други, цитирана погоре, § 24, и контрастот со Стандард Verlags GmbH и Krawagna Pfeifer против Австрија, бр. 19.710 / 02, § § 16, 30 и 57, 2 ноември 2006 година). Тој механизам во голема мера ја намалува презумпцијата на невестинитост имајќи негавитен ефект врз слободата на изразување. Судот ќе се врати на ова прашање подолу.

62. Судот сепак смета дека е неопходно да се нагласи дека распределувањето на товарот на докажување, управуван од таа претпоставка го прави особено важен за судовите за да го испитаат внимателно изнесените доказ од страна на обвинетиот, така што нема да биде невозможно за него или неа да го премести и да ја обмисли одбраната на вистината (види Lingens и Leitgeb, на стр 179 80; Tollefsen; Barril, на стр 156; и Folea, § § 30 32, сите наведени погоре). Во врска со тоа, впечатливо е дека во конкретниот случај Апелациониот суд во Бургас смета – можеби погрешно во однос на бугарскиот закон (види став 40 погоре) - дека единствениот начин на поткрепување на изјавите дека некој има извршено кривично дело било да се покаже дека тој или таа се осудени за тоа. Оваа позиција не може да се поддржува од страна на Судот (види Flux против Молдавија (бр. 6), бр. 22.824 / 04, § § 11 и 31, 29 јули 2008

година). Додека конечната пресуда е рамна на непобитен доказ дека лицето сторило прекршок, да се ограничи така начинот на докажување на обвинувањата за криминално однесување во контекст на судски спор за случај клевета е неразумно, дури и ако мора да се земе во обзир претпоставената невиност на таа личност, како што се бара согласно член 6 § 2. Изјавите во печатот не можат да се стават на исто рамниште со оние кои се направени во кривичните постапки (види *Barril*, цитирана погоре, на стр 156 57; *Unabhängige* иницијатива *Informationsvielfalt* против Австрија, без 28525/95, § 46, ECHR 2002 јас.; *Scharsach* и *Verlagsgesellschaft* против Австрија, без 39394/98, § 43, ECHR 2003 XI;.. и *Karman* против Русија, без 29.372 / 02, § 42, 14 декември 2006 година). Ниту пак може на сослушувањето на судски спор клевета обвинетите да се однесуваат како јавни обвинители, или пак нивната судбина да зависи од тоа дали обвинителните органи ќе одлучат да ги гонат со кривични пријави, ниту пак да успеат да обезбедат осуда, за лицето кое го обвиниле. (види *Folea*, цитирана погоре, § 30 32).

(Iii) Што се однесува до оценување на тоа дали подносителот постапил како одговорен новинар

63. Член 10 не е гаранција за целосна неограничена слобода на изразување, дури и во однос на медиумското покривање на прашањата од сериозен интерес на јавноста и во врска со политичарите или јавните службеници. Под условите на вториот параграф, остварувањето на оваа слобода носи со себе "обврски и одговорности", кои исто така се однесуваат на печатот. Овие "обврски и одговорности" имаат значење кога, како и во конкретниот случај, постои прашање за напаѓање на угледот на именувани лица и потценувањето на "правата на другите". Од причина на "обврски и одговорности" својствени за остварување на слободата на изразување, заштитата на новинарите од член 10 во врска со известување на информации од општ интерес е предмет на условот дека тие дејствуваат со добра волја со цел да обезбедат точни и веродостојни информации во согласност со етиката на новинарство (види, меѓу другите органи, *Bladet Tromsø* и *Stensaas* против Норвешка [GC], бр. 21980/93, § 65, ECHR 1999 III). Навистина, во ситуации каде што од една страна дадена е изјава за која нема доволно докази, а од друга страна новинарот дискутира за прашање од вистински јавен интерес, докажувањето дали новинарот постапил професионално и со добра волја е најважно (види *Flux* против Молдавија (бр. 7), бр. 25.367 / 05, § 41, 24 Ноември 2009).

64. Во случајот Румјана Иванова Судот утврди дека, во поглед на природата на обвинувањата на кандидатот, задачата на истражување и демонстрирање не била неразумна или невозможна (види Румјана Иванова, цитирана погоре, § 63 65). Спротивно на тоа, природата на обвинувањата во конкретниот случај - дека голем број на неправилности се направени при прием на студенти во средните училишта заради земање поткуп - го направи многу тешко, ако не и невозможно, за подносителот да

обезбеди директна документација за тоа (спореди со Thorgeir Thorgeirson против Исланд, Јуни 25, 1992, § 65 во ред, Серија А бр. 239). Таа потешкотија беше демонстрирана, меѓу другото, со неподготвеноста на сведокот на подносителот на барањето да ги идентификува родителите кои му кажале дека тие платиле пари за нивните деца да бидат примени во посебни училишта (види став 21 погоре).

65. Меѓутоа, националните судови - особено регионалниот суд во Бургас - при одредувањето дали подносителот постапил или не постапил со *mens rea*, детално ги разгледува чекорите кои таа ги преземала за да се осигура во точноста на објавените информации и притоа ги смета за недоволни. Особено се потпраа на нејзиниот неуспех да побара потврда на приказната од Министерството за образование и наука. Тие, исто така, изразија силни сомнежи за тоа дали таа всушност добила веродостојни информации дека родителите платиле пари за нивните деца да бидат примени во специјализирани училишта (види ставови 23 и 29 погоре). Точно е дека, кога се работи за оваа точка, Регионален суд во Бургас става акцент на неуспехот на подносителот да ги именува конкретните лица кои дале такви наводи. Ваквиот пристап може да подигне прашање во однос на принципот на заштита на новинарските извори, еден од темелите на слободата на печатот без кои изворите би биле уплашени да му помагаат на печатот во информирање на јавноста за прашања од јавен интерес (види Гудвин V . Обединетото Кралство, 27 март 1996 година, § 39, Извештаи 1996 II; Roemen и Шмит против Луксембург, без 51772/99, § 46, ECHR 2003 IV;. Фајненшл тајмс Ltd и други против Обединетото Кралство, не 821. / 03, § § 59 и 63, 15 декември 2009 година; и Sanoma Uitgevers Б.В. против Холандија [GC], без 38.224 / 03, § 50, ECHR 2010 ...). Сепак, не може да се занемари дека, како што е очигледно од неговиот образложение, Регионалниот суд во Бургас повеќе се задржал на обидите да утврди дали пред пишувањето на нејзиниот натпис подносителот ги исполнил новинарските должност да изврши истражување за поддршка на своите тврдокорни обвинувања против четворицата службени лица, и особено, дали ја има прописно проверено веродостојноста на нејзините извори, отколку да ја притиска да ги открие нејзините извори. Судот не е убеден дека би било невозможно за подносителот на барањето да го задоволи барањето на националниот суд без притоа да ги открие тие извори (види, *mutatis mutandis*, *Cumpănă* и *Mazăre*, цитирана погоре, § 106). Судот ќе истакне во врска со тоа дека според својот случај -закон, колку посериозни се изјавите, толку повеќе цврста треба да биде фактичката основа (види *Cumpănă* и *Mazăre*, § 101; Педерсен и *Vaadsgaard*, § 78 во ред, и Румјана Иванова, § 64, сите наведени погоре). Изјавите во конкретниот случај беа многу сериозни (спореди со *Cumpănă* и *Mazăre*, § § 100 и 102, и Педерсен и *Vaadsgaard*, § 80, и цитирана погоре, како и со *Wofek* и други против Полска (декември), бр. 20.953 / 06, 21 октомври 2008), а за таа цел повика на темелно истражување од страна на подносителот.

66. Регионалниот суд во Бургас дополнително го разгледа тонот на статијата и препозна дека тој не бил напишан во апсолутна смисла. Исто така го зема предвид фактот дека подносителот подоцна им дал можност на тужителите да ги објавуваат своите одговор (види став 16 погоре и контрастот *Flux* (бр. 6), цитирана погоре,

§ 29); врз таа основа, го промени тврдењето на пониски судот дека подносителот постапил со директна намера и изјави дека таа дејствувала со индиректни намери. Тој, исто така го зеде предвид општиот контекст на приказната и фактот дека станува збор за прашање од јавен интерес. Точно е дека не ги сметаат тие точки како релевантни за прашањето дали подносителот ги има оцрнето четворицата службени лица, но ги смета како олеснителни околности. Судот смета дека, во поглед на целокупниот напад во статијата (види *Castells* против Шпанија, 23 април 1992 година, § 48 во *limine*, Серија А бр 236; *Perna* против Италија [GC], бр. 48898/99, § 47 во *limine*, ECHR 2003V; и *Timprul* Информации Магазин и Ангел против Молдавија, без 42.864 / 05, § 35, 27 ноември 2007 година), тие елементи може да се сметаат како еднакво важни при проценката дали подносителот дејствувал или не дејствувал како одговорен новинар. Сепак, останува фактот дека тие вклучија во националните судови анализа на случајот.

67. Исто така е точно дека националните судови очигледно не обрнуваат внимание на некои други фактори, кои се подеднакво релевантни. На пример, се чини дека тие не го земале во предвид фактот дека подносителот во својот текст ја објавил само сржта од приказна на тужителите. Исто така тие не биле свесни дека во времето кога подносителот го истражувала нејзиниот натпис, резултатите од внатрешната инспекција извршена од страна на Министерството за образование и наука, кои би можеле да послужат како сигурен извор на информации, не биле објавени во јавноста, и покрај фактот што тие биле подготвени скоро два месеци (види став 11 погоре). Недостатокот на публицитет покажува, од една страна, тешкотиите при добивањето точни информации за ова прашање и, од друга страна, виталната улога на медиумите како "јавен чувар" во однос на овие прашања. Исто така го истакнува јавниот интерес да се објават информациите за ова прашање и за реакциите на властите. Всушност, недостатокот на било која современа официјална информација, во комбинација со неспорните постоења на бројни неправилности при приемот на студенти, разумно би можеле да го поттикнат подносителот да го објави она што било на располагање, вклучувајќи ги и информациите што биле непотврдени (види, *mutatis mutandis*, *Flux* (бр. 7), цитирана погоре, § 44). Би требало да се повтори во врска со тоа дека ситуацијата мора да се испита како што и била претставена на новинарката во тоа време, наместо во ретроспектива (види *Bladet Tromso* и *Stensaas*, цитирана погоре, § § 66 во парична казна и 72) . Сепак, тоа беа само неколку елементи меѓу многуте што влијаеа на проценката на националните судови за професионалното однесување на подносителот.

68. На кратко, во контекст на погоре споменатите причини Судот е подготвен да прифати дека тврдењето на националните судови дека подносителот неуспеал доволно да го истражи нејзиниот натпис пред да се објави, и на тој начин не успеал да се однесува како одговорен новинар, не може да се смета како неразумно, и дека осудата на апликантот е потребна за заштита на угледот на службените лица за кои станува збор. Сепак, Судот не смета дека е потребно да се заземе цврста позиција во однос на таа

точка, затоа што во секој случај мислењето е дека изречената санкција на подносителот е непропорционална (види, *mutatis mutandis*, *Cumrănă* и *Mazăre*, цитирана погоре, § § 109 10).

(iv) Што се однесува до тежината на санкцијата

69. За оваа точка, Судот истакнува дека иако употребата на санкции во кривичното право во случај клевета не е само по себе непропорционално (види Радио Франција и други, § 40; *Lindon, Otchakovsky* Лоренс и јули, § 59; *Długołęcki*, § 47; и *Saaristo* и другите, § 69 во *limine*, сите наведени погоре), природата и сериозноста на казните се фактори кои треба да бидат земени во предвид, бидејќи тие не треба да ги одвратат медиумите-да земат учество во дискусијата за прашања од легитимен јавен интерес (види *Cumrănă* и *Mazăre*, цитирана погоре, § 111). Покрај тоа, одредувањето на казна за клевета мора да биде во разумен однос со пропорционалност на повредата и нарушениот углед (види Толстој *Miloslavsky* против Велика Британија, 13 јули 1995 година, § 49, Серија А бр. 316 Б, и *Челик и Морис*, цитирана погоре, § 96). Всушност, тие точки беа разгледани од страна на Парламентарното собрание во својата Резолуција 1577 (2007) (види став 41 погоре).

70. Во конкретниот случај, иако постапката започнала како кривична, првостепениот суд, со примена на член 78а од Кривичниот законик, ја поништи кривичната одговорност на подносителот и изрече само административна казна (види ставови 23 и 39 погоре). Во случајот Румјана Иванова Судот придаде особено тежина на тој фактор (види Румјана Иванова, цитирана погоре, § 69). Сепак, не може да се занемари фактот дека можноста понудена од страна на член 78а очигледно е достапна само еднаш, што значи дека, ако биде осуден по втор пат за клевета, подносителот на барањето најверојатно ќе се соочи со кривични казни.

71. Во секој случај, Судот утврди дека вкупната сума која подносителот на барањето требала да ја плати е далеку поважен фактор во однос на потенцијалните застрашувачки ефекти од постапката за неа и за другите новинари. Четирите казни доделени со сума од вкупно 2.800 лева, што, кога ќе се разгледаат одделно, изгледаат многу во споредба со нејзината плата (види став 7 погоре). Сепак, таа сума не треба да се гледа во изолација, туку заедно со штетите и трошоците доделени на подносителот. Тие стигнаа до 4.000 лева и 512 лева, со што вкупната сума за плаќање изнесува 7472 лева (ЕУР 3,797.36). Таа сума, која била еквивалент на речиси седумдесет минимални месечна плати (110 лева (56,24 евра) во тој релевантен период) и повеќе од триесет и пет месечни плати на подносителот, треба да ги исплати сама (контраст со *Ворм* против Австрија, август 29, 1997, § § 15 и 57, Извештаи 1997 V). Навистина, еден од ефектите на кривичниот карактер на постапката бил дека секоја изречена казна на обвинетиот ќе ја плати сам тој или таа. За разлика од случајот Румјана Иванова, каде Судот е задоволен со 3050 лева беше разумен во дадените околности (види Румјана Иванова, цитирана погоре, § 69), во конкретниот случај утврди дека 7472 лева е претерана сума (контраст *Wofek and others*, цитирана погоре). Доказите поднесени од страна на подносителот покажуваат дека таа со

години се бори да ги исплати во целост (види став 31 погоре и контрастот со Stângu и Scutelnicu против Романија, бр. 53.899 / 00, § 56, 31 јануари 2006 година, а Mihaiu против Романија, бр. 42.512 / 02, § 71 во ред, 4 Ноември 2008).

(v) Заклучок

72. Во заклучокот, Судот утврди дека со оглед на конкретните околности на случајот, санкциите кои националните судови и ги наметнаа на поднесувачот се несразмерни. Следува дека мешањето во нејзиното право на слобода на изразување не е "неопходно во едно демократско општество".

73. Заради тоа постои прекршување на член 10 од Конвенцијата.

II. НАВОДНАТА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 6 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

74. Подносителот на барањето покрена неколку жалби согласно член 6 § 1 и 2 од Конвенцијата. Таа прво се пожали дека со наметнувањето на товарот на докажување дека наводите во нејзиниот натпис биле вистинити, националните судови постапиле спротивно на пресумпцијата за невиност. Второ таа тврди дека пресудата на Апелациониот Суд во Бургас дека одбраната на вистината може да се заснова само на последната осуда на обвинетите за кривични дела, била непропорционални и нефер. На крајот, таа тврди дека судовите не правилно ги прегледале сите нејзини аргументи.

75. Член 6, во делот кој е релевантен, гласи:

"1. Во определувањето ... на било какво кривично обвинение против него, секој има право на правично и јавно судење ... од страна на независен и непристрасен трибунал основан со закон. ...

2. Секој обвинет за кривично дело ќе се смета за невин се додека не се докаже неговата вина во согласност со закон. "

76. Владата се произнесе, повикувајќи се на причините дадени од страна на Регионалниот суд во Бургас, дека националните судови ги примиле и земале во предвид сите релевантни докази и дошле до логички и правно коректни заклучоци. Тие понатаму истакнаа дека истрагата во врска со четири службени лица е укината во октомври 2003 година и се должи на недостиг на докази за земање поткуп.

77. Подносителот укажа дека правото да се смета за невин е основно и не може да се промени во однос на суштински елемент на кривичното дело за кое таа е обвинета. Не

само што националните судови погрешиле, во однос на бугарскиот закон, со барање таа да ја докаже вистината на нејзините тврдења, но тие, исто така направиле невозможно за неа да го стори тоа одлучувајќи дека само кривична пресуда може да биде доволен доказ дека лицето го сторило кривичното дело. Пресудата, исто така, ја прекршила правичноста на постапките, бидејќи ги лишила од секако значење сите претходно признаени докази поврзани со малверзации од страна на четирите инспектори. Таа го истражувала нејзиниот натпис со добра намера, под значителни временски ограничувања. Да се бара од неа да ја докаже вистинитоста, непотребно придонесува до веќе високото ниво на заштита од клеветата кои јавните службеници ја имаат.

78. Коментарите на трети лица беа сумирани во став 48 погоре.

79. Судот смета дека оваа жалба не е неоснована во рамките на значењето на член 35 § 3 (а) од Конвенцијата или недопуштена по било која основа. Поради тоа мора да биде прогласена за допуштена.

80. Сепак, имајќи ги во предвид наодите според член 10 - а особено наодите во врска со "презумпцијата на неvistинитост", и приодот на националните судови "кон прашањата на докажување - Судот не смета дека е неопходно да се испитува дополнително дали имало повреда на членот 6 (види, *mutatis mutandis*, *Pakdemirli* против Турција, без 35839/97, § § 61 и 63, 22 февруари 2005 година;.. *Flux* против Молдавија (бр. 5), без 17.343 / 04, § 27, 1 јули 2008 година; и *Фајненшл тајмс Ltd* и *others*, цитирана погоре, § 75).

III. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕН 1 ОД ПРОТОКОЛ БР. 1

81. Подносителот се жалел според членот 1 од Протоколот 1 од Конвенцијата дека сумите кои таа било наредено да ги плати како резултат на нејзиното осудување биле превисоки.

82. Член 1 од Протокол бр 1 предвидува како што следува:

"Секое физичко или правно лице има право на непречено уживање во својата сопственост. Никој нема да биде лишен од својата сопственост освен во јавен интерес и под услови предвидени со закон и со општите принципи на меѓународното право.

Претходните одредби нема, сепак, на било кој начин да го спречуваат правото на државата да ги примени оние закони кои се неопходни за да се контролира користењето на сопственоста,

согласно на општите интереси или да се обезбеди плаќање на даноците или други придонеси или парични казни."

83. Владата смета дека немало прекршување на оваа одредба.

84. Подносителот на барањето тврдеше дека, со оглед дека мешањето во нејзиниот имот бил резултат на прекршување на членот 6 и членот 10 од Конвенцијата, тоа е автоматски и прекршок на член 1 од Протоколот 1.

85. Третите лица не одговорија на ова прашање во нивните коментари.

86. Судот смета дека оваа жалба не е очигледно неоснована во смисла на член 35 § 3 (а) од Конвенцијата или недопуштена по било која основа. Поради тоа мора да биде прогласена за допуштена.

87. Сепак, имајќи ги предвид наодите според член 10, Судот не смета дека е неопходно да испитува дали имало повреда на член 1 од Протокол бр 1 (види Pakdemirli, цитирана погоре, § § 62 и 63).

ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

88. Член 41 од Конвенцијата предвидува:

"Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штетата, Судот, доколку е потребно, ќе додели правична отштета на оштетениот. "

А. Штета

89. Жалителот барал отплата на износите кои и било наредено да ги плати во вид на парична казна (2.800 бугарски лева (лева)) и штета на тужителите и трошоци (5272 лева). Таа исто така бараше да се одреди надомест во однос на нематеријалната штета од страна на Судот.

90. Владата истакна дека барањата биле претерани. Според нив, одлуката за повредата е доволна компензација за секоја штета на подносителот.

91. Во поглед на основите врз кои најде прекршок на членот 10 од Конвенцијата, Судот не е во можност да му овозможи на подносителот надомест за сумите што таа треба да ги плати за четворицата тужители (види Cumpănă и Mazăre, цитирана погоре , § 129). Спротивно на тоа, Судот одлучи дека подносителот има право на враќање на средствата кои таа треба да ги плати како парична казна (види, *mutatis mutandis*, Lingens, § 50, и *Scharf* и *Verlagsgesellschaft*, § 50, и двете наведени погоре). Според тоа, и доделува 2.800 лева , плус било каква такса што би можела да биде наплатена на таа сума.

92. Судот оценува дека доделувањето на надомест на штета во однос на

нематеријална штета е исто така, оправдано. Одлучувајќи на правична основа, како што се бара согласно член 41, Судот му доделува на подносителот 2.000 € (евра), плус било каква такса што би можела да биде наплатена.

В. Трошоци и надоместоци

93. Подносителот на барањето бара надомест на 5000 лева (еквиваленто на ЕУР 2,556.46) направени во такси за педесет часовна работа на нејзините адвокати за постапката пред Судот, со 100 лева на час. Таа поднесе фактура изготвена од страна на нејзините адвокати.

94. Владата ги оспорува бројот на работни часови и тарифата на адвокатите.

95. Според прецедентното право на Судот, подносителите имаат право на надомест на нивните трошоци само доколку, се докаже дека тие биле неопходни и разумни. Во конкретниот случај, земајќи ги предвид информациите со кои располага и горенаведените критериуми, Судот смета дека е разумно да се додели целата сума барана од страна на подносителот, плус било каква такса што би можела да биде наплатена.

С. Затезна камата

96. Судот смета дека е соодветно затезната камата да биде заснована на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, на која треба да се додадат три процентни поени.

ЗАРАДИ ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. Ја *прогласува* жалбата за допуштена;
2. *Смета* дека има повреда на член 10 од Конвенцијата;
3. *Смета* дека нема потреба да се испитаат поединечно приговорите согласно член 6 од Конвенцијата;
4. *Смета* дека нема потреба да се испита одделно жалбата во согласност со член 1 протокол 1

5. Смета

(а) дека одговорната држава треба да му плати на подносителот, во рок од три месеци од датумот на кој пресудата станува конечна во согласност со член 44 § 2 од Конвенцијата, следните износи:

(i) 2.800 лева (две илјади осум стотини бугарски лева), плус било какви такси кои би можеле да бидат наплатени, во однос на нематеријална штета;

(ii) ЕВРА 2.000 (2000 €), плус било какви такси кои би можеле да бидат наплатени, да бидат претворени во бугарски лева по курс на денарот на денот на исплатата, во однос на материјална и нематеријална штета;

(iii) 5000 лева (пет илјади бугарски лева), плус било какви такси кои би можеле да бидат наплатени на подносителот на пријавата, во однос на трошоци;

(б) дека по истекот на наведените три месеци сè до исплатата, едноставен интерес се плаќа на горенаведените износи, по стапка еднаква на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, за периодот до плус три процентни поени;

6. *Го отфрла* остатокот од барањето на подносителот за правичен надомест.

Изготвено на англиски и објавено на 19 април 2011 година, согласно член 77§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Лоренс Рано
Секретар

Никола Браца
Претседател

Тврдам дека правилно го извршив
преводот од англиски на македонски
јазик

I claim that I did a proper
translation from English
to Macedonian language

Број 06/2012
Датум 01/05/2012



Преведувач

[Handwritten signature]